

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hétre ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hétre ..... 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
Egy soros hirdetésre 20 fill.
minden következőnél 15 fillér

Nyitótér sorra 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 661.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, április 25.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Ottokár püspök.
- Wekerle és Szerényi Bécsben.
- Arad új választói.
- A dánosi bünnpör.
- Amiről beszélnek.
- Aradi tanulók halálveszedelemben.
- A bajai milliók nyereség.
- Aktuális emberek.
- Leánykereskedés a fővárosi Newyork-kávéházban.
- Arad a földmivelőkért.
- Uj táplálkozás.
- Árlejtés az aradi földmivelési palotára.
- Ujabb vizsgálat a motorosnál.
- Tárca: A sáska-biztos. Irta: Molnár Jenő.

Ottokár püspök.

Arad, április 24.

Az a Fálbogen! Az egyetemi tanár a jövő héten meg fog keresztelkedni, s a karján beviszi a kereszténységbe hitvesét is. Így akarja megengesztelni a közvéleményt, amely megütközött azon, hogy az asszonyi kíváncsiságtól vezetve, bementek a sixtusi kápolnába, mikor a pápa a szentséget osztogatta. Feilbogen hát utólagosan szerzi meg ehhez a jogcímet: a katolikus vallást.

Hogy a botránykövé lett egyetemi tanár dolga időben olyan közel esett a mi kis társadalmunk érdekességéhez: Ottokár püspök konferenciáihoz, az ötletnap-szamosoknak kézen kínálkozik egy gondolat. Vajjon megeshetnék-e Aradon, hogy egy asszony, — akinek szülei elég udvariatlanok voltak, hogy zsidók legyenek, — ama szép asszonyok közül, akikkel Jehova az ő hiveit kiválasztott néppé tette, Prohászka püspök konferenciái kedvéért

előzetesen, vagy utólag felekezetet cserél? Miután ezeket is csak katolikusok hallgathatják meg. Nincs benne lehetetlen. A katolikus világ fejénél, aki szűk körben szentséget oszt, nem kevésbé nevezetes, vonzó és lelket hódító a püspök, aki az asszonyok közé megy, és a szórakoztatás formái között erősíti, szítja, növeli a vallásos érzést és az egyház iránt való szerelmet.

Székesfejérvár püspökét ez emeli kiválónak és hatalmas szellemi ereje mellett, ez teszi őt értékesé egyháza számára. A kornak püspöke ő, azé a koré, amelyben fáradt panaszok libegnek mindenfelé, hogy az anyagiság, az emberek lelki üressége birokra megy az áhitattal, a vallásos érzésekkel. Vannak, akik úgy mondják: a hit elveszti nimbuszát. Aki még tartja a vallást s az ünnepet egyébre is használja, minthogy a rendesnél kiöltözöttebben jelenjék meg, inkább társadalmi kötelezettséget teljesít vele és nem a lelki szükségét békíti ki. Pedig nem a nimbusz veszett el és nem a materializmus győzött. Ahhoz még elég intelligensak se vagyunk, hogy valami természettudományi gondolkodás-félével töltsük meg azt az ürességet, amelyet a lelkünkben elszállósó valóságosság hagyott. A napot nem kezdjük el a Miatyánkkal, a könyvünk első lapjára nem írjuk oda: *Istennel*, — és mégis szükségét érezzük a láthatatlan valaminek, ami ügyefogyottságunkban segítőnk legyen. A vallás ereje nem veszett ki, csak a formái nem tudnak már hozzákapcsolni.

És a formákon változtat Prohászka püspök. A dogma lehet örök, de a külsőség nem az. A huszadik századbeli ember

nem megy el mezitlábbal Lourdes-ba. S ennek az embernek püspöke se lehet az aulák börtönlakója, a zárkózott öreg, a ki csak ünnepnap, vagy bérma-uton láttatja magát. Prohászka püspök elhagyja az aulát és fölkeresi a társadalmat. A társadalomban, a társadalom új formái között szolgálja hitét és mindazt, amit az magába fog. Ennek a hitnek tudományát, világnézetét és politikai hatalmát. Konferenciákat tart, a szabad tanítás kongresszusán párbajt vív a pozitivistákkal, a keresztényszociálisok kurzusán előadó és ha kell, ujságcikket is ír. Ezek az új kornak eszközei, amelyek jobban hódítanak, mint az elavult, hagyományaikban már ismeretlen kegyeszek.

Az új eszközök közé tartozik a nő. A francia abbék csodálatos erejű hadsereget szerveztek a nőkből az állammal birkózó egyház számára. A francia templomok leltározásánál uriaszanyok, a társaságok előkelői állották utját az állami hivatalnokoknak és dulakodtak az utcai rendőrrel a székes-egyházak bejáratai előtt. S ha a női kezek nem is tudták a szétválasztási törvény végrehajtását megakadályozni: bizonyára részük volt abban, hogy az egyházak ellen való harc a végletekig nem ment. Nálunk az államtól nem kell félteni az egyházat. Hanem a közömbösség, az elzárkózottság ellen legjobban azok fogják védeni, akikhez Prohászka aradi beszédeiben elsőkül fog szólni. A nők.

Nincs senki, akárminő felekezetet hanyagoljon el (hiszen igazán sok jámbora Aradon egy vallásnak sincs), aki tiszta rokonszenvvel, lelki barátsággal ne üdvözlözné őt hozzánk érkeztekor. Igen, szük-

A sáska-biztos.

Irta: Molnár Jenő.

Oreg megyei tisztviselő mondta el nekem ezt a históriát.

Valamelyik nyári délután egy vidám fickó fűtörészeve táncolt végig a kisváros főterén. Jobbkezét magasra emelve, a két ujjá között hatalmas sáskát szorongatott. A gyerekek utána szaladtak és nagy gyönyörűséggel nézték a hosszú sáska kinos bukfenecit. Előkerült vala honnét egy jámbor rendőr is, aki nyomban a hivatalos eszével fontolgatta a föltűnő eseményt. Mert a sáskára rendelet van, a rendelet pedig meghagyja, hogy aki csak egyetlen példányt is talál ebből: az ártalmas, gonosz fajzathól, rögtön jelentse azt a hatóságnak. Még jutalmat is kap érte.

Odaállt tehát a rendőr a hancurozó suhanc elé és nyomatékosan felszólította:

- Gyere velem a főkapitány urhoz!
- A fiu megszeppent.

— Nem lesz semmi bajod. Törvény parancsolja, hogy aki sáskát talált, vigye el a főkapitányságra.

Kerekre tágultak a fiu szemei, majd kérélni kezdte a szigorú rendőrt.

— Ne, ne vigyen be rendőr bácsi, én nem tehetek róla, hogy sáskát találtam.

- Hol találtad?

— Künn a felső határban, az árokszálon, — atnál rosszabb, mert akkor nagy lehet a veszedelem. Gyere no, fia n, nem lesz semmi bántódásod.

Azzal gyöngédsza megfogta a fickó karját és vitte a városházára. U.köszben kisebb nagyobb csoportok támadtak s izgatottan tárgyalták az esetet. Persze mindenre gondoltak, csak arra nem, hogy egy szál sáska miatt történik az egész szertartásos eljárás.

— Főkapitány urnak alásan jelentem, ez a gyerek sáskát hozott, — szólt a rendőr és maga elé tolta a fiut.

A rendőrő, pechagos, kényelmes ember, abbahagyta az ujságolvasást, megigazította a pápaszemét, néhányat dörögött, aztán alaposan szemügyre vette a „lelet”-et.

— Ej, ej, átkos falzatja! — hajtogatta szaporán. Hozzon kend István egy üres gyufaskatulyát, egyelőre abba tesszük. Neked meg ítam itt van a hivatalos egy forint, amit a nemis város erre a célra megszavazott.

A gyerek boldogan nézgette a pénzdarabot és megkönnyebbült szívvel hagyta el a városházát. A főkapitány előbb gondosan elraktározta a skatulyát, aztán nagy árkus papírost vett elő és cifra, gömbölyű betűkkel megfogalmazta a jelentést az alispáni hivatalhoz.

— Hivatalos tisztelettel jelentem, — mondotta egyebek között — hogy bizonyos Kis

György nevezetű flu által a felső határban egy árok szélén egy darab sáska találtatott, amit is van szerencsém ezenel mellékelni és kérem a tekintetes alispán ur további intézkedését.

Az ügy fontossága, a veszedelem fenyegető volta úgy kívánta, hogy a jelentést nyomban az alispán kezébe juttassák. Epen hivatalos szunditáshól zavarták föl veie a tekintetes urat. Elolvasta a jelentést, megnézte a sáskát s nyomban kiadta a parancsot első bajdújának:

— Hallja kend, János, szaladjon le a könyvköő nesterhez és mondja meg neki, hogy csináljon egy sáskának való fehér dobozt. Aranyozza be a széleit, aggasson rá arany-piros pántlikát és hogy a sáska meg ne fulladjon, csináljon a doboz födelén néhány apró nyílást. Értette? ... Azt is mondja meg, hogy még ma meglegyen a skatulya.

Ezzel vastag, harmatfehér papírt terített ki maga elébe, pipára gyujtott s miközben nagyokat pőfökölt, szaporán pötyögötte a fürge betűket, amelyek ez alkalomra bizonyos ünnepesség köntösébe formálódtak ki. Mert az írás a magas miniszteriumnak volt szánva.

— Alázatos tisztelettel jelentem Nagyméltóságodnak, hogy városunk környékén sáska találtatott. Minthogy alaposan lehet tartani attól, hogy népünk egyévi nehéz munkáját komoly veszedelem fenyegeti, mély tisztelettel bátorkodom kérni Nagyméltóság-

ség van arra, hogy itt a vallásos érzés elevebbé, tartalmasabbá legyen. — természetesen anélkül, hogy a türelmetlenség tuskái üssenek ki rajta. És az a mód, ahogy ő a vallásos érzés apostolává lesz, nemcsak a hitéletnek van segítségére, de a tudást is terjeszti és a társadalom szellemi fokát is magasabbra viszi.

Az az út, amely a társadalomhoz vezet, folytatásában más térre is elnyulik: a politikáig. Prohászka püspök ezt a mezőt is tapossa. Az ecclesia militansnak egyik jól fegyverzett vezére ő, akire, úgy mondják, a jövő tartogat nagy politikai feladatokat. Az aradi látogató ment minden politikától, minden pártérdektől. Legalább azt hisszük — s úgy kellene, hogy legyen. Mert — s ismételjük, nem akarunk az adjon isten-nél ilyen föltevésel kellemetlenkedni — ha a konferenciákból mégis ilyen rejtett szándék kacérkodnék ki — az — aradi Feilbogenné, ha lenne ilyen, inkább visszasietne a régi hitre, hogysen a néppárt eszköze, segítőtje legyen. És visszariadnának az ilyen hivatástól a többi nők, meg a férfiak is, akiket szintén jobb hitűletre igyekeznek téríteni Ottokár püspök.

Wekerle és Szerényi Bécsben.

Békés hangok a tisztí fizetésemelésről.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, április 24

Wekerle miniszterelnök bécsi audienciájáról úgy nyilatkozott, hogy az a folyó ügyekkel kapcsolatos csupán. Ami a katonatisztek fizetésemelését illeti, most a kompromisszum-tervek vannak előtérben, amelyek közül legerőteljesebben hangoztatják azt, amely szerint a delegációk megszavaznák ugyan a fizetésemelést, de nem visszamenőleg az év elejétől, hanem csupán júliustól kezdve.

Az osztrák politikusok remélik, hogy ilyen megoldásba a magyarok is belemenek, mert elvben ők is elismerték a fizetésemelések szükséges voltát.

A mai nap eseményei ezek:

godat, miszerint a baj elhárításában bennünket segíteni kegyeskedjék.

Ez volt a jelentés magva. A sáska melléklésnek külön vers volt szentelve. Mikor így elkészült volna az alispán a kimaradó munkával, a pipaszárral szeliden megbökte a homlokát. Gondolkodott. Mer, hiszen a dolog még nincs elintézve. Hogy küldjék föl a minisztériumba a sáskát? Vonaton, fuárra? Ez itt a bökkenő. Idegen emberre nem lehet bízni.

— Megvan! — kiáltott föl magában az alispán, fölviszem én magam.

És másnap délelőtt már jelentkezett is a miniszternél, kezében az aranyozott dobozzal, amely valóságos műretek volt. Előadta a sáska-ügyet, ányujtotta a jelentést és fájg előre hajoltan várta ökszcancellájára intézkedését.

— Mindent megleszünk, alispán ur, — felel voniatott hangon a miniszter — hogy a veszedelmet az önök virágzó városának derék népéről elhárítsuk.

A miniszter arról is megryugtatta az alispánt, hogy sürgősen fog cselekedni. Ezzel véget ért a kihallgatás. Az alispán boldogan távozott, lelkében fölemelő tudattal, hogy megmenette a vármegye személynét. A miniszter pedig állta a szavát. Berendelte az államtitkár, a tanácsosokat, az előadókat és fogalmazókat. Órak hosszat folyt a tanácskozás, hogyan lehet leküzdeni a veszedelmet.

— Előszörban kormánybiztost fogunk le-

Wekerle és Szerényi.

Bécsből táviratozzák: Wekerle Sándor miniszterelnök, aki tegnap este hét órakor titkára, Bárczy István kíséretében Szerényi József kereskedelmügyi államtitkárral ideérkezett, a mai délelőtt legnagyobb részét hosszabb reggeli séta után államügyek elintézésével töltötte el a magyar minisztérium bankgassei palotájában. Tizenegy óra tájban Schönbrunnba hajtatott, ahol a király hosszabb különkihallgatáson fogadta, melyen a miniszterelnök a folyó ügyek egész soráról tett jelentést. A miniszterelnök ezután a külügyminisztériumban tanácskozott Aerenthal báró közös külügyminiszterrel.

Szerényi József államtitkár kereskedelmügyi tárcza körébe tartozó ügyekben érkezett Bécsbe. Már hosszabb ideje tervezte ezt a bécsi utat, amely azonban csak most történhetett meg, mert az államtitkár bevárta Kosuth Ferenc kereskedelmügyi miniszternek Budapestre való visszatérését, hogy mindenekelőtt miniszterének referáljon a Bécsben elintézendő ügyekről. Szerényi államtitkár ma délelőtt tíz óra tájban a közös külügyminisztériumba ment, ahol Aerenthal báró közös külügyminiszterrel külkereskedelmi szerződési ügyekben hosszabb megbeszélést folytatott. Az államtitkár azután a közös hadügyminisztériumba is elment, hogy hadseregszállítási ügyekben tárgyaljon. Később az osztrák kereskedelmügyi minisztériumban is tett látogatást, ahol számos folyó ügyet, köztük főleg az ipari tulajdonjog védelméről szóló nemzetközi egyezmény kérdését beszélt meg. Wekerle Sándor miniszterelnök és Szerényi József államtitkár már a délután öt órakor induló vonattal visszautaztak Budapestre.

A fizetésemelés.

A *Neue Freie Presse* jelentése szerint a katonatiszti fizetések emelése körül folyó tárgyalásokról a mai kihallgatás után sem lehet biztos részleteket tudni. A magyar kormány legközelebb minisztertanácsot fog tartani, amelyen véglegesen állást foglal a kérdésben, de valószínű, hogy ezt a minisztertanácsot újabb konferenciák fogják követni. Magyar részről olyan a hangulat, hogy a vitás kérdésben kompromisszumot kell keresni és nyilván sikerülni is fog a

megállapodás. A mai tárgyalás az ügyek állásának képén nem változtatott, de ma is remélik, hogy a kérdés nem fog válságosra fordulni, noha a veszedelem nem mult el és végleges megoldást még nem sikerült találni.

A *Zeit* című bécsi lap napok óta konkrét kompromisszum-terveket közöl. Így többek között a minap megírta, hogyan szándékoznak megoldani az összes függőben levő katonai kérdéseket, így különösen a zászló- és jelvénykérdést. A magyar kormány hivatalos köznyomatosa, a M. T. I. ma megcáfolja a *Zeit* ama híreit, mintha a magyar kormány a fizetés emelésre vonatkozólag kompromisszumot ajánlott volna és kijelenti, hogy az sem igaz, mintha a király a hadsereg zászlóinak és jelvényeinek tárgyában legelsőbb királyi kérésre készülné kibocsátani. Erdemleges tárgyalás ez ügyben a köznyomatós szerint még nem volt.

A képviselőház munkarendje.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke telefonon érkezik Budapestre s kedden este a politikai pártok értekezletet tartanak, hogy a képviselőház szerdán kezdődő ülészakára megtegyék előkészületeiket. Valószínű, hogy a Ház tisztviselőinek és bizottságainak sorában nem lesz lényeges változás. Eleinte az volt a terv, hogy a jegyzői kart egészen felcserélik, de a függetlenségi képviselők igazságtalanságnak tartanak a régi jegyzőkkel szemben, akik most hosszú és obstrukciós időben szolgáltak, hogy az új jegyzőknek a hat-nyolc hetes új ülészakára engedjék át a helyüket. A megalakulás után nyomban megkezdődik a budget-vita, melyet egyelőre a régi házszabályok szerint akár a kormány folytattatni is csak a vita elnyulása esetén s a részletek tárgyalásánál kívánják a sürgősségi szakaszt alkalmazni. A költségvetésen kívül valószínűleg a fővárosi törvény, az adójavaslatok s a kongruis-javaslat foglalkoztatja a Házat a nyári szünet előtt.

A nyitrai megyei főispánváltás.

A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király Markhét Gyula nyitrai megyei főispánt felmentette állásából és gróf Wilczek Frigyes

küldeni a veszélyeztetett vidékre — jelentette ki komolyan öngyméltósága.

Azután apróra megbeszélték a teendőket. A miniszter most lement egy cunos, fiatal dzsentriért, aki egy esztendő óta hevereszett valamelyik fogalmazói szobában. Serleghy Pál, akit hatalmas protektor segített be a minisztériumba, néhány pillanat múlva jelentkezett. Négyszemközti voltak.

— Öre, fiatal barátom — szólott hozzá a miniszter — nagy és nemes misszió vár. Siskáktól veszélyeztetett vidékre fogjuk önt kormánybiztosként leküldeni.

Serleghy hajlangott, fülig pirult, nem jutott szóhoz.

— Átöröl ön a hivatás fontosságát?

— Igen — dadogta a fogalmazó.

— Akkor legyen elkészűve, hogy holnap utazik.

A fiatalember ragyogó arccal távozott s fűnek fának elhebegte az ő váratlan szerencsésjét. A miniszter pedig ennyit gondolt magában.

— No végre ezt a dologtalant is leráztam a nyakamról! Remélem, most már nyugton hagynak a protektorai.

Serleghy Pál ünnepségek között vonult be a sáskavárosba. Hatalmas dikciókkal üdvözölték s a város mentőnyugalmát látták benne a hatóság urai. A sáska biztos nagyon komoly volt és kijelentette, hogy ő a munka embere. Ide is dolgozni jött. Azonnal értesítsék a gaz

dákat, hogy holnap kezdődik a nagy irás. Mindenki lássa el magát esereyövel. A magas kormány kellő számú viaszkos vászonról gondoskodott, amelyekre a sáskákat ráterelik s aztán a föld alá temetik.

A kormánybiztos szava parancs volt. بزrével gyülekeztek férfiak, asszonyok, gyermekek és elosztották a városát környező földeken, amelyek feketéittek a kinyitott esernyők föl. Teljes egy napig folyt a halásza. Ott volt a kormánybiztos ur személyesen, a vármegye, a város, a legutolsó cselédig. És talpon volt az egész vidék.

Este hét óra volt, amikor a város gazdasági tanácsnoka odaült a kormánybiztos elé:

— Tisztelettel jelentem Méltóságodnak, hogy a sáskairtas befejezett. Becslésem szerint legalább is százezer — tücsök hullott a viaszos vászakra.

A biztos elsápadt.

— É: a sáskák? — hápogta öméltósága.

— Méltóságos uram, sáska csak egy volt, azt is föl vitték a magas minisztériumba.

A vármegyei urak a fogukat szitták, soknak a hája borsódzott, egy irnok hangos határa fakadt, csak Serleghy őrizte meg a nyugalmát. Kimért szavakkal szólott:

— Jelenteni fogom a magas kormánynak, hogy a várost megszabadítottuk a veszedelemtől. Nemcsak a sáskákat pusztítottuk ki, de a tücsköket is.

volt országgyűlési képviselőt nevezte ki helyébe. Márkót a néppárti intrikának lett az áldozata. Fájdalomtapaszul a király a Lipót-rend lovagkeresztjét akasztotta mellére.

Arad új választói.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 24

A központi választmány által összeállított névjegyzékbe fölvevett választók neveit folytatólagosan itt közöljük:

Ifj. Istvánffy Béla földtulajdonos. Iri'z Izidor üzletvezető, Izsáki Imre magánhivatalnok, Iszpravnik Gyula ház tulajdonos, Ivánov János földtulajdonos, Inkey Ödön számtiszt Illés Dávid márnok.

Joszt Adám hentes, Juhász Ferenc háztulajdonos, Jankovics Péter bérkocsis, Joanovits Sándor szatócs, Juckl Károly háztulajdonos, Jordán János háztulajdonos, Jäger György szürszabó, Jaschek Ferenc háztulajdonos, Jaku Antal cipész, Jovánov Sebő háztulajdonos, Jakoby János jegyző, Jünker József nyugdíjas, Juhász János mozdonyvezető, Jámbor Ignác mozdonyvezető, Jakabffy Lajos magánhivatalnok, Janka Mihály nyugdíjas.

Kiss Ernő könyvelő, Kornett Gerold borbély, Konez István hentes, Kruppa Károly háztulajdonos, Kalkó Sándor üzletvezető, Kohn Béla kereskedő, Kovács Imre háztulajdonos, Keresztes János bérkocsis, Kálnoky Sándor háztulajdonos, Kovács Ferenc borkereskedő, Kohut Galla János gyolcsos, Kovács Mór szatócs, Kamarovits József bőröndös, Kiatzig Géza földbirtokos, Kocsis Pál szabó, Klein Lipót háztulajdonos, Krausz Lipót alkalmazott, Klein Rudolf festő, Krischner Miksa könyvelő, Kállay Miksa könyvművelő, Kornis Armin ügynök, Kovács I József gépész, Klug Nándor háztulajdonos, Kampián Pál borbély, Kalcsu Keresztély földbirtokos, Király Antal háztulajdonos, Korcsok Balázs borbély, Kovács István háztulajdonos, Kurticsán György földbirtokos, Kadineczky Gáspár szabó, Kaniba Mihály terménykereskedő, Koldarov Miklós földbirtokos, Klein Jakab szatócs, Krunczai Adolf Lajos háztulajdonos, Kolf Tódor háztulajdonos, Kolozsi Lajos háztulajdonos, Katona János hentes, Kuttyik György bérkocsis, idő. Kása János háztulajdonos, Kelemen János háztulajdonos, Karácsonyi Traján földbirtokos, Kilényi János ügyvédjelölt, Kardos Károly háztulajdonos, Komlósi Ödön háztulajdonos, Kalmár Izsó fényképész, Kárász Dezső kereskedő, Keher Károly miniszteri iskolalátogató, Kemény Miksa tanító, Kádas Lajos dr. titkár, Kovács György pénzbeszedő, Kovács Bernardin lelkész, Kolozsváry János földbirtokos, Kiss Károly m. elnök, Keleti Bódog távirás, Kozák István mozdonyvezető, Kottár Zsigmond mozdonyvezető, Koróczai Sándor dr. jegyző, Kapricza Vince máv. hivatalnok, Kreismayer Antal művezető, Kádár József háztulajdonos, Knizsa Ákos felügyelő, Kuznyán Döme titkár, Kofi Kálmán fogalmazó, Kertay Viktor gyakornok, Karbner Lajos irodatiszt, Kecskés József máv. vizsg. főnök, Klein Lajos magánhivatalnok, Kiss Lajos máv. kalauz, Kutz András altiszt, Kiss Mátyás művezető.

Liechovnik Béla magánhivatalnok, Lukács Fülöp kávé, Laufer József könyvelő, Leindorfer Armin magánhivatalnok, Lédeczy Benjamin háztulajdonos, Lengyel László magánhivatalnok, Láng Ferenc vendéglős, Láng Imre vendéglős, Löfler Dénes ügynök, Lészai Endre alkalmazott, Lui Imre háztulajdonos, Lorenczy Károly háztulajdonos, Lesch Lajos vállalkozó, Lehotta Sándor bérkocsis, Lukács Bálint eszmadia.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi Izs. jótékony egylet, mely *Deutsch* I. Mór elnöklété alatt működik, ez évi rendes tisztújító közgyűlését most vasárnap, április hó 26-án d. e. fél tizenegy órakor tartja meg a Zeinagoga-épület gyűléstermében. A tisztújításon kívül még az a körülmény is teszi a közgyűlést nevezetessé, hogy *Rosenberg* Lipót egyleti titkár ez alkalommal terjeszti be *hatvanadik* évi jelentését.

(*) Az Aradi Kereskedők Köre f. évi május 3-án, vasárnap délelőtt fél tizenegy órakor tartja rendes évi közgyűlését, a melyre a kör összes rendes, tiszteleti és pártoló tagjait meghívjuk. A közgyűlés tárgysorozata: 1. Elnöki megnyitó. 2. Jelentés az Aradi Kereskedők Köre

1907. évi működéséről és pénzüri számadásairól. 3. A tisztikar és a választmány, valamint a felügyelő bizottság tagjainak egy évre leendő megválasztása. 4. Indítványok. (A közgyűlésen csak oly indítványok tárgyalhatók, amelyek az ülést öt nappal megelőzően az elnökségnél bejelentettek.) Arad 1908. április 24-én. *Teleschi* Viktor elnök, *Furagó* Rezső titkár. 1758

A dánosi bűnpör.

Mit tudnak a tanuk?

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Arad, április 24

Az izgalmas bűnpör részleteit két napos tárgyalás után sem rajzolódta ki élesebben, mint amennyit a nyomozás és a vizsgálat tisztázott. A bíróság és az esküdtek még ma sem látnak világosabban, mint amikor *Rónay* Kamill elnök első ízben nyitotta meg a tárgyalást. *Lakatos* Róznak, a koronatanunak vallomását már ismerte mindenki s a kis cigányleány tegnap ismételte a rettenetes leleplezéseket. A banda azonban elkeseredetten tagad és tagad a szembesítésnél is. Hogy a bizonyítási eljárás további folyamán milyen fordulatot vesz a bűnpör, az most, a tárgyalás harmadik napján még kétséges. Ez az oka annak, hogy a közönség egyre fokozottabb érdeklődéssel kíséri a tárgyalást.

A mai nap eseményei ezek:

Az első tanu.

Rónay Kamill elnök tíz órakor nyitja meg a tárgyalást.

A kis *Lakatos* Róza nincs jelen, nehogy a cigányok inzultálják. A védők ez ellen kifogást emelnek.

Pál Péter János egri járásörrmester az első tanu. Elmondja tanuvallomásában, hogy a vádlottak egy bandába tartoznak. A hatóságoknak sokszor bajuk volt velük, mert messzeiföldön híresek tolvajszenvedélyükről. Hosszasan elmondja, hogy miképpen értesült a lapokból és hallomásból a dánosi rablógyilkosságról és amikor megtudta, hogy a vádlott cigányokat gyanúsítják, ő is nyomozást indított a maga hatáskörében.

Az elnök: A banda valamennyi tagját ismeri?

A tanu: Igen. (Egyenként megnevezi őket.) Tüszóhoz érve, kijelenti az örmester, hogy nem ismeri.

Baumfeld Lajos dr., Tuta védője, kéri ennek jegyzőkönyvbe való vételeit. Az asszonyok hevesen tiltakoznak a csendőrörmester agnoszkálása ellen. *Surányi* Márton majdnem hajbakap a csendőrrel, úgy kell erőszakkal lefogni. Most bevezetik *Lakatos* Róznát. A tanu kijelenti, hogy nem ismeri.

Gráf dr. ügyész (a tanuhoz): Lehetségesnek tartja, hogy azt a pénzt, amelyet elfogatásuk alkalmával náluk találtak, munkával keresték? A tanu: Kizártnak tartom.

Dühösek a morék.

A következő tanu *Oláh* József csendőrörmester.

Az elnök: Ismeri ezt a bandát?

A tanu: Igen. Elmondja, hogy július közepéig az ő körzetében tartózkodtak, akkor azonban eltűntek. Azután egyenként szemügyre veszi a vádlottakat, akikről kijelenti, hogy a bandában voltak.

Lakatos Luterna bistatja a csendőrt: Nyissa ki jól a semit, úgy nizzen meg.

Kuna (rákiált a csendőrre): Fusson ki a két szemed, te gyalázatos.

A vádlottak folytonosan zajonganak; végül azzal fenyegeti meg az elnök őket, hogy nem kapnak enni és vasra vereti őket, ha csendben nem maradnak.

Dola (a csendőrhöz): Fusson ki a két szemed, te fekete cigány! Ne hasudj, mert az isten kivezti a két szemed.

Lakatos Róznát vezetteti be az elnök. A csendőr felismeri, mint olyant, aki a bandába tartozott.

A védők ismét kérdéseket intéznek a tanuhoz főleg arról, hogy a csendőrök kint voltak a vádlottakat. Az elnök azonban kijelenti, hogy nem engedi meg az olyan kérdések föltételét, amelyek a vádlottakkal való bánásmódra vonatkoznak. Az elnöki enuciációt megéjlenzte a hallgatóság.

Az elnök a tüntetés után felfüggeszti a tárgyalást.

A Szarvas-flu vallomása.

Az elnök háromnegyedtizenkettőkor nyitja meg a folytatólagos tárgyalást.

A következő tanu *Szarvas* János, a meggyilkolt korcsmáros fia. Dánoson született, 33 éves.

Az elnök: On édes fia a meghalt *Szarvas*nak?

A tanu: Igen. Beszéljen el mindent, amit tud. Sürgöny utján hívtak háza. Akkor még nem tudtam mi történt, csak a vonaton egyes elejtett szavakból sejtettem, hogy valami nagy baj van. A dánosi állomáson *Hegedüs* örmester várt, az mondta el a borzasztó dolgot. Mit találtak Dánoson? Engem és a feleségemet a nagyapám lakására vezettek. Különbem sem tudtam volna megnézni akkor a halottakat, de meg nem is engedtek oda. Tud-e ön arról, hogy az édesapjának otthon pénze volt? Igen. Teréz fogadott leánya volt a szüleinek? Nyolc hónapos korában vette magához az apám; attól kezdve nálunk volt. A tulajdonképeni neve: *Macejko*. A kárt nem tudja pontosan? A pénzt nem tudom pontosan. Ahogyan a viszonyokat ismertem, hat-nyolcszáz korona pénz lehetett otthon. Voltak fegyverei az édesapjának? Igen, volt több puskája és revolvere. Ismeri a fegyvereket? Igen. Ruhauemű is vészett el? Igen. Megismerné az egyes tárgyakat? Feltétlenül. *Szarvas* Teréz függőjét megismerné? Hogyne, hiszen én cseréltem be a múlt évben egy ékszerésznél.

Sorra megnézi a bűnjeleket. A puskát föl ismeri, az édesapjé volt. A revolvereket is. Határozottan tudja, hogy az apjé volt? Határozottan; az egyik revolver (megmutatja) az üvegszekerény tetején volt.

Az elnök egy kést ad át *Szarvas* Jánosnak:

— Ismeri ezt? Még a vérfoltok rajta vannak. Igen. Ez is a miénk volt. Ismerte *Szarvas* Teréz holmiját? Igen.

A fülbevalót föl ismeri, de a zsebtűkőre és a zsebkésre nem emlékszik.

— Mikor látta utoljára az apját? A gyilkosság előtt vagy nyolc nappal fenn volt Budapesten, akkor említette, hogy fizetnie kell a bankba.

Szarvas János ráismer apja órájára és láncára is.

— Miről ismeri meg a revolvert — kérdezi az egyik védő? Többször volt a kezében.

A védők kérdéseket intéznek *Szarvas* Jánoshoz. Az egyik megkérdezi: Mi célból tartott fegyvereket az édes apja?

A közönség kacagásba tör ki, ami már nem első ízben történik a tárgyaláson. A közönség temperamentumos viselkedése ellen a védők erőlyesen tiltakoznak.

Azután

Szarvas Istvánnét

hallgatja ki a bíróság. Elmondja ő is, hogy reggel sürgönyt kaptak, amely Dánosra szólította őket. Csak a vonaton elejtett szavakból sejtették, hogy valami nagy baj történt. A holttesteket látták? Nem. Képtelenek voltunk megnézni. Az uram másnap különben is olyan rosszul lett, hogy ágyba kellett feküdnie.

Elmondja, hogy *Teréz* függőjét ő vásárolta. Felismeri, hasonlóképen apósa óráját is.

A többi tanúk.

Azután Brucker Károly és Flatt Henrik fővárosi ékszerészeket hallgatták ki. Szarvas István, a meggyilkolt korcsmáros ugyanez Flatt-nál cserélte be az óráját, amelyet felmutatásakor a tanu megismert és később nyilatkozott megesküdni arra, hogy az az óra, amelyet cserébe adott Szarvasnak, olyan volt, mint a felmutatott óra, de hogy ez azonos-e az általa eladott órával, azt nem tudja.

Serdült Károly csendőr a nagykatái csendőrőrsön, a dáusi gyilkosság előtt hat hónappal járt a Szarvas korcsmában és látta, hogy Szarvas Teres egy kis tükröt tett a varrogép asztalára. A tükrök hátulján S. T. betűk voltak bekarcolva és a király arcképe volt rajta.

Az elnök megkérdezi, hogy a felmutatott tükrök, amelyet a cigányoknál találtak, azonos-e azzal, amelyet Szarvas Teréznel látott.

— Igen, megismerem, mondja a tanu.

Következik Pichler Richard gazdatiszt ki hallgatása. A gyilkosság napján este tíz órakor zörgöttek ablakán és jelentették, hogy ég a korcsma. Eleinte azt hitte, hogy Szarvasék alusszanak, de a zörgésre semmi nem hallatszott. Erre betörték az ajtót és ott találtak az áldozatokat.

Tanu a jelenet elbeszélése közben annyira elértékenyedik, hogy *sinni kezd*. Megcsukló hangon mondja el a csardában látottakat. A közönség sorában is többen kömöröznek.

Szarvas István holttestét a nákosobában az ágyon fekve találta. Szarvas Teréz az ágy külsőbőn, Szarvasné a bezárt ajtó mögött fektült, nyaka körül egy tarka ruhadarab volt csavarva. Tagányi Pál, aki a birtokon tejes csás volt, az ivóban egy úr-szádn feküdt kette között. Főjel Tagányinál a gyilkosság napján körülbelül husz koronát lehetett. Szarvas takarékos, jómódu ember volt. Öt-hatszáz korona mindig volt nála. A gyilkosság előző sokat betegeskedett.

Tanu felismeri Szarvas István kécsövű fegyverét, amelyet a gyilkosság után a korcsmától nem messzire találtak meg.

Azután a védők intéznek a tanuhoz aprólékos kérdéseket, amelyek miatt a közönség türemlenkedik, sőt püsszeg. Az elnök figyelmezteti a hallgatóságot, hogy ki figyelemmel a tanu, ha nem maradnak csendesen.

Arra a kérdésre, hogy volt-e a korcsmárosnak ellensége, azt feleli a tanu, hogy volt, de olyan becstelenséget, mint ez a gyilkosság, ners követ el más, csak cigány. Magyar ember ilyenre nem képes.

A cigányok, különösen az asszonyok, erre felugranak és iszonyu sivítással tiltakoznak. A bíróságnak kénytelenek lecsendesíteni őket.

A tanu elmondja még, hogy egyik munkása a gyilkosság napján egy cigányasszonyt látott megfordulni a faluban, ez bizonyára a terepet tanulmányozta.

A védő ellenzi a tanu megesküését, mert vallomásából kiderül, hogy éző gyűlölettel viselkedik a cigányok iránt. A bíróság elrendeli a megesküését.

Fock László Kovács Szarvas Istvánról is ismeri, hosszabb ideig vele is lakott. Szarvas puskáját felismeri. Az elnök felmutatja a cigányoknál talált óráját, de a tanu nem ismeri fel abban Szarvas óráját.

Fock Etel, az előző tanu leánya, barátinje volt Szarvas Teréznek. Az elnök kérdésére, hogy megismeri-e a meggyilkolt leány fülbevalóját, kijelenti, hogy a felmutatott fülbevaló, amelyet a cigányoknál találtak barátinjeé volt. Arra a kérdésre, volt-e Szarvas Teréznek udvarlója, a tanu kijelenti, hogy egy Balogh István nevű leány udvarolt neki, de Szarvas Teréz nem szerette és két ízben is kiköszölte.

A tanu megesküése után a tárgyalást holnapra halasztják.

MULATSÁGOK.

(=) Az Acsev Szárnyaskerek Dalkör saját betegségyező penziára javára május 3-án, vasárnap a városligeti vendéglő 8-száz termében műkedvelői előadásra egybekötött sártkörű táncvigalmat rendez. Beépő díj az első három sorban 2 kor., a többi sorokban 1 korona 20 fillér, karzat 50 fillér. A műkedvelői előadás kezdete pontosan 3 órakor.

Amiről beszélnek.

A válóperek specialistája.

1.) Ez az operettbeli cím egy valóságos, még pedig kacagatóan valóságos históriának a jelzéseül szolgál. Mint a Tavasz operett fess doktor ura, ennek a vidám mesének a hőse is úgy rendezte be az ügyvédi irodáját, hogy abban mindig rózsá-illat és szerelem legyen. A rideg törvénykönyveket száműzte onnan és csak a házassági kodeksz pikáns paragrafusaiiban elszórt bölcsességekben buvárkodott. Klientúrája a legérdekesebb és legválogatottabb. Bájos és fiatal asszonyok surrannak be az elegáns fogadó szobába, mely úgy van berendezve, hogy inkább egy világi szalonjának, mint ügyleteket lebonyolító fiskális patvariajának tartaná az idegen. aki hint az előszobában várakozik, mert az ügyvéd ur el van foglalva éppen egy eőkelő kliensével, aki meguntta Amor rózsálcáit hordozni.

Az elegáns elfogadó terem neszt fogó ajtai mögöl nem hallatszik ki a tompított hangú beszélgetés és a felperes ügy tavozhatik onnan, hogy a férj alakjában megjelent alperessel egyáltalában találkoznia sem kell. Minden csupa diszkréción, csupa elővigyázat mert az ügyvéd ur arccal híres, hogy het vármegyében ő tudja a legkevesebb zajjal és feltűnéssel szelbonani azt a földön azt, amit az egben kötöttek össze. Jól is megy az iroda. Van irodavezető, van praktsi, van Jost Mich. mind fess férfiak, a gépiró kisasszony is az aradi szépek közül való: szóval a millió különben van egybeállítva.

Ide bizalommal jarnak a valóni készülő asszonyok, a kik nyitlan es félelem nélkül mondják el, hogy a válást alighanem az ő hibájukból fogják a bíróságok felbontani. Es ennek okát bőséges bizonyítékkal tudják támogatni. A doktor ur néha néha annyira tulbuzgó, hogy a valás alapjaul szolgáló érveket és tetteket maga is szaporítja, de erről csak a rossz nyelvek beszélnek, mert a neszfogó ajtek mögöl ki nem szivaroghat semmi, a doktor ur és környezete diszkrét, szörnyen diszkrét. Ezt így kívánja a rencme. Ha egy-egy szebb kliens esetleg kipirult arccal távozott az irodavezető szobáján keresztül, — mert erre vezetett a kijárat — akkor ez illemtudóan az aktába sülyesztette fejét es ha principáisa elé került, a világot sem kérdezte volna meg, vajjon olyan érdekes jogi esettel állunk szemben, melynek megértése körülbelül másfélórát rabolt el a doktor ur drága idejéből. Az irodavezető es főnök különben érettek egymást. A helyettes legfeljebb csak azért duzzogott néha, hogy főnökét mindig csak a törvényzéken helyettesíthette. A felekkel maga a doktor ur tárgyal. Persze, mert ő Aradon a válóperek specialistája.

2.) — Holgyeim es uraim, ma délután ne tessék az irodába faradni, ma nagy takarítás lesz, szokta minden héten legalsbb egyszer ilyen formában kiadni a parancsot a specialista.

Ekkor a fejek ismét az aktákba sülyednek, sunyi mosolyok es sokat mondó pillantások röpködnek az iroda személyzete asztalai felett. Tudják, hogy ez mit jelent. A doktor urhoz délután feljön az a szép asszony, aki csak azért keresi fel a jogtanácsost, hogy kurzust vegyen a — házasságtörésből. A férje utazó s meguntta az örökös egyedüllétet Valni akar. A fess ügyvéd oktatja ki a való okok különféle fajaira. Az oktatás azonban ne hezen megy. Önagsága fél a város nyelvétől, de különösen az irodai alkalmazottaktól s ezért még sohasem volt az irodában azok jelenlétében. Csak a „nagy takarítás” ideje alatt látogaja meg a válóperek professzorát. Pedig hiába titkolozik: a személyzet mindent tud, amit az irodavezető eme kijelentése is bizonyít.

— Ezt én is megtudnám tenni, mondja az

irodavezető a praktsinak. Ehhez nem kell a főnök uz speciális tudománya. Ma már a hatodik beszélgetést tarják, ezért kell ismét nagy takarítást rendezni. Ez már mégis sok! Tovább nem beszélt, mert ez nem lett volna illő a válóperek specialistájának irodavezetőjéhez.

3.) Délután az ügyvéd korábban tert vissza a kávéházból, mint rendesen. Izgatott volt. Hosszu lépésekkel járt fel es alá a puha szőnyegekben, majd odavagta magát a tükröbetétes dívánra. Minden negyedórán kivette nehéz aranyóráját hófehér meliényének zsebéből. Idegesen tekintgetett le az udvarra. A várva várt kliens nem jött.

— Csak nem gondolta meg a dolgot ön nagysága es most, mikor már oly szépen haladt a házasságtörés tudományában, akkor vesztette volna el a kedvét a válástól? így filozofált magában a tudós férfiú, akire lassan beesteledett. Hat órakor fogta selyem béléstü átmeneti kabátját, arany foggantyus botját, igazi Habig kalapját s mint azt jól nevelt aradi urak teszik, ismét a kávéházbá ment, ahol feltűnt szótlan hallgatagsága.

4.) Délután két órakor a válóperek specialistájának irodavezetője kopogott be egyik polgári család lakásába. A férj, az valahol Triestben veszebedik a fűszerkereskedőkkel, de önagsága éppen utcai tolettjét szedi ki a szekrényből, hogy igézé pongyolájával feleserelje, mert éppen ügyvédjéhez készül.

— Bocsnát nagyságos asszonyom, az ügyvéd ur megbízásából jöttem, aki déiben elutazott s engem bizott meg, hogy megindítandó pere érdekében egyet mást megbeszéljek önnel.

— Elutazott az ügyvéd ur? Ez meglep. Azaz, hogy nem lep meg es éppen jó, hogy jött, legalább nem kell fáradnom. Hozzá készülttem, hogy vele beszéljek. Nagyon elértékeny ember a főnök, hogy önt elküldötte.

Mikor este hat órakor az irodavezető a polgárilag berendezett lakásról távozott, önagsága férjének néhány adattal több állott rendelkezésére, ha válópert akarna indítani. De ő nem akar valóni, csak óragysága unta meg a folytonos egyedüllétet.

5.) Ma reggel már nyolc órakor bent üt a helyettes az angol szabásu karosszekében. Amint a szobaleány belépett, hogy az elegánsan berendezett elfogadó teremben port töröljön, így rivallt rá:

— Mit lopják maguk az időt? A főnök ur megparancsolta, hogy tegnap délután nagy takarítás legyen es most látom, hogy itt minderen a mult heti por ül.

— Nem lehet már ezekkel a cselédekkel birni, szól át a szobájából a főnök, igaz van kolléga urnak. Már megint nem takarítottak.

Felkielencor egy utazóruhába öltözött ró ke-reste fel az ügyvédet. Azonnal eléje vezették.

— Mondja nagysád, miért nem jött el tegnap délután. Hat óráig vártam. Miért teszi ezt velem?

— Ügyvéd ur tréfál talán. Ön nem tartotta meg szavát, mert tegnap déiben elutazott. Legalább ezt mondotta kitünő irodavezetője. Különben is este férjemtől sürgönyt kaptam, hogy utazzam azonnal Triestbe. Oda fogunk költözni. Most már nem is válok az uramtól. Köszönöm eddigi fáradozását. Eg áldja. Ajánlom magamat.

A válóperek specialistája mindent tudott. Csengetett. Behívta a kitünő irodavezetőt, akihez így szólott:

— Kolléga ur, köszönöm eddigi szolgálatait. Elsején tul nem reflektálek reá.

Aradi tanulók halálveszedelemben.

Hajótörés a Tiszán.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 24

Az aradi tanítóképző intézet néhány tanulójának veszedelmes kalandban volt részük. A husvétünnepet otthon töltötték szüleik körében s mikor utra keltek, hogy ismét eljőjenek a tudományok otthonába, az aradi tanítóképzőbe, majdnem életükkel fizették meg a vakációzás édes örömeit. A szeszélyes Tisza folyó hullámain a Titeiből Szeged felé tartó hajót szélvihar érte utól tegnapelőtt éjszaka. A vihar a járművet a parthoz sodorta, ahol három helyen is léket kapott.

A halálos veszedelemben forgó utasokat csak nagy nehezen sikerült a süllyedő hajóról megmenteni. Az utasok teljes huszonnégy óráig a parton lévő gátórházban húzódtak meg, akik nem tértek el, azok a szabadban, szélről és esőtől verve rettenetes állapotban, éhezve és fázva várták a megmentést.

Egy kisebb tengeri hajótöréssel felérő kaland részleteiről a következőkben számolunk be:

Scheiber György, az aradi tanítóképző intézet II. osztályának növendéke több társával együtt a husvétünnepet elköltése után Titeiben szállt fel a *Sirály* nevű személyszállító hajóra, mely a Magyar Folyam és Tengerhajózási társulat tulajdona. Szegedre tartottak, hogy onnan vonattal jőjenek Aradra. A *Sirály* egyik legszebb és modernül épített hajója a részvénytársaságnak. A kettős kéményű hajón villanyvilágítás, elegánsan berendezett termek vannak s az utasok elég vidáman töltötték az egyhangú és unalmas utazás alatt az időt. Nappal gyönyörű idő volt s a fedélzeten lehetett tartózkodni. Szürkület tájban az eget felhők vonták be s a hideg északi szél a hajófenékalá kényszerítette az utasokat.

A hajó a koromsötét éjszakában lassan haladt előre. A menetirányval ellenkező szélvihar Törökbeese előtt kezdett veszedelmessé válni.

A hullámok tetején táncoló jármű néhány-szor oldalt is dült. Éjfél tájban valóságos orkánná fejlődött a vihar s ekkor történt az a vasúti szoromsötéttség is Temesvár és Törökbeese között, mely alkalommal a szél 21 vasúti kocsi döntött fel. A hajó kapitányának állítása szerint a Tiszán ilyen rettenő vihar még nem dult.

Egy óra körül lehetett az idő, midőn a vihar a hajót jobb oldalon kapta meg s néhány hatalmas rándítás után a parthoz csapta. Az utasok jajveszékésben törtek ki s arra kényszerítették a kapitányt, hogy a mentőcsónakokat bocsássa vízre.

Ez a művelet éppen a legjobb időben történt meg. A partra sodort hajó ugyanis egyszerre három helyen kapott léket s szédületes gyorsasággal kezdett a hajó hátsó része süllyedni.

A személyzet emberfeletti munkával és elismerésre méltó önfeláldozással látott hozzá a mentéshez. A kapitány korrekt és férfias magaviseletének és alantaszal fáradóságnak köszönhető, hogy a hajótörésnek emberélet nem esett áldozatul.

A partra szállítottakat azonban a megmenekülés után újabb baj fenyegette. A százhúszonnyolc főből álló társaságnak nem állott

menedék hely a rendelkezésére. Egy kisdud ház, a barátságos gátör lakása fogadta be a gyermekeket és a nők közül néhányat, de a hajótöröttek legnagyobb része a szabad ég alatt kényszerült elköltöni a rettenetes éjszakát.

Néhányan a gátör ház padlásán kerestek menedéket, azonban alvásról szó sem lehetett, mert hajnal felé megeredt az eső, amely a padlás réssein becsöszte az ijedségtől és a kiállott fáradtságtól elcsigázott emberekre.

A legtöbb utas nem is látta el magát élelemmel az utra, ahiknél volt valami eleség, azt csakhamar elfogyasztották. A türelmetlenség és éhség a végsőkig csigázta el a társaságot és sokan rosszul is lettek.

Törökbecséről segítség nem érkezett, noha a gátör értesítette az ottani előljáróságot a történetéről. Teljes huszonnégy órát töltöttek két ségbeszítő állapotban a hajótöröttek, míg végre az éjszaka sötétjében feltűnt a Tisza hátán a Magyar Tenger és Folyamhajózási részvénytársulatnak Titeiből elindult hajója és a partra vetett többé-kevésbé beteg embereket felvette, hogy Szegedre vigye. A tanítóképző intézet növendékei is betegen jöttek haza. Ma már felgyógyulva beszéltek el a nagyszabású hajó szerencsétlenségéről, mely két éven belül másodszor érte a többször megnevezett hajótársaság járműveit.

A bajai milliós nyereség.

Eckert visszavonja a feljelentést.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 24

Kiegészítésül tegnapi tudósításunkhoz a bajai kereskedelmi és iparbank milliós ügyében a tegnap tartott értekezletéről még a következő részleteket jelentik: Az igazgatóság tegnap estére összehívott értekezletén 70 részvényes 800 részvényt vett részt. Eckert Antaltól a bűnpör tárgyalása folyamán írásbeli ajánlat érkezett, mely szerint 400.000 korona ellenében lemond a milliós nyereségre támasztott minden követeléséről. Az értekezleten, mely Weidinger bankelők vezetésével tárgyalta Eckert ajánlatát, Rajk Aladár orsz. képviselő indítványára Eckerték ajánlatát, annak különös hangsúlyozásával, hogy a bűnpör védőinek és az igazgatóságnak a legjobb meggyőződése szerint vitás sorsjegy a húzás idejében a banké volt — elfogadta és 400.000 korona kifizetését elrendelte. Eckert ma délután vezeti fel a banktól a pénzt. Különbösen Eckert kijelentette, hogy a tárgyalás végén kimondja, hogy a vádat eljött és sem Wagner, sem Prigly megbüntetését nem kívánja.

A bűnügy mai tárgyalásának részleteiről Szabadkáról a következőket jelentik:

A tanúhallgatások folyamán Novotny Miklós faskola tulajdonos oly ellentmondó és zavaros vallomást tett, hogy a bíróság e miatt megeskütését megeősztte.

Következik Eckert Gyula bajai magánzó, Eckert Antal öcsöce. Az elnök figyelmezteti, hogy ha hamisan esküszik, azonnal letartóztatja.

A tanú elmondja a részletív becsempészésének történetét. Az eredeti részletívnek 40 volt a száma, erre tiszta lelkiismerettel esküszik.

Az elnök felmutatja neki a részletívet, mire a tanú kijelenti, hogy nem ez az, mert ennek 2219-41 a száma, az eredeti 2219-40 volt. Arra a kérdésre, igaz e, hogy amikor az ügynök a manipulációk kiderülése után vigasztalta őket, százszáz koronát ígért nekik, ha megszerzik a nyereséget, a tanú kijelenti, hogy ez nem igaz, csak azt mondták az ügynöknek,

hogy ha egy milliót nyernének, aduának neki százszáz koronát.

Következik Hegedüs Adár bajai polgármester és Bernhard János tiszti ügyész kihallgatása, amely után a tárgyalást holnapra halasztják.

Aktuális emberek.

Ligeti Juliska és Dezső József.

Arad, április 24.

Most az egyszer aktuális emberek helyett aktuális emberpárt kellett volna írni. Mert az a két színész, akiről ma ez a rovat szól, néhány esztendő óta nemcsak a deszkákon játszó a férjet és a feleséget, hanem még a civiléletben is a legkomolyabb házastársi viszonyban vannak egymással. Ez a viszony legfeljebb annyiban különbözik a többi civilházasságtól, hogy szinte naponta újból megkötetik, néha megáldatik és — ugyan ritkán — de fel is bontatik. De ez az utóbbi szerencsére mindannyiszor csak a színpadon történik.

Tréfa nélkül: Dezső József és Ligeti Juliska, akik ma este háromnapos vendégjátékukat kezdtek meg az aradi színházban, a kulisszák között szerették meg egymást. Addig-addig játszották a színpadon a szerelmes párokat, amíg végre nagyon is megfogadták a színészkodexz ama szabályát, hogy minden színész tartozik — (ugyan mikor követel egy színész?) — beleélni magát szerepébe. A szép Ligeti Juliska és a fess Dezső József hamarosan annyira beleélték magukat szerepükbe, hogy addig nem nyugodtak, amíg az anyakönyvvezető előtt is el nem játszották a szerelmesek kétszótagos párbeszédét. Az igen elhangzott és Ligeti Juliska neve elé a színlapokon egy D. betű került.

Azóta majdnem mindig együtt játszanak a pesti Nemzeti Színházban, sőt együtt járnak le a vidékre is vendégszerepelni. A rossz nyelvek szerint azért, mert Dezső József papucskormány alatt nyög, de tényleg azért, mert ketten együtt tudnak csak igazán szépen, páratlanul kedvesen játszani. Dezső József elegáns, finom és egyszerű eszközökkel megjátszott alakjaihoz egyedül Ligeti Juliskának bájos, művészi természetes — ez paradoxon, de így van — játéka illik. Ha őket együtt látjuk a színpadon, nemcsak tapsolunk, de hiszünk is a festett világnak. És ha ők csokolóznak, akkor nem cuppan a csók, hanem suttog, zenél, mint Dóczy rimében.

Két esztendővel ezelőtt már jártak Aradon. A nyári színházban léptek fel három estén. Egyiken *Dálnoki-Nagy* Lajosnak, az aradmegyei alispánnak romantikus darabját, *A pletykát* adták. Dezső József személyes jó barátja Dálnokinak és a köztük levő lelki rokonságnak bizonyára nagy része volt *A pletyka* óriási sikerében. Ha a Nemzetiben és a Dezső-párral adták volna az *Attasé apját*, nem zavarta volna meg a premiért sem a vasfüggöny rakoncátlansága, sem a szereplők gyenge játéka. A másik estén Dezső a saját darabjában lépett fel feleségével együtt. *Egy száll myrtus* a címe ennek a kedves darabnak és gondolható, hogy Dezső is, meg Ligeti Juliska is mindenképen igyekeztek diadalra vinni a szerző darabját. Sikerült is nekik.

Dezső József, amellett hogy színész és drámaíró, még tudós is. Tudós a színpadnak és a színpadi hatásnak. Nemrég írt egy könyvet a színjátszásról. Azt beszélik, hogy aki ezt elolvassa, abból mindjárt jó színész lesz. Ha ez igaz, akkor Aradon bizonyára sokan nem olvasták még ezt a könyvet. Dezső hozhatott volna egy csomót magával!

Játszani, irni, de még öltözködni is kitűnően tud Dezső. Azt mondják, a legelegánsabb színész Magyarországon. Ha Horti Aradon volna még, bizonyára kételkednék ebben. Majd megkérdezzük Szondy pátert és Petrovics Arzént, hogy igazan tud-e öltözködni Dezső.

Bet'a.

Leánykereskedés a fővárosi Newyork-kávéházban.

Elzárásra ítélt színésznő.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 24

Budapest nagy specialitását, a szerelmet, már nem csak hálósobákban, kerítők boudoirjában mérik, hanem kávéházakban is. Az Erzsébet-köruti New-York-kávéházban vált divattá, hogy egy pincér a pikkoló mellé fris leányhust is szervíroz.

Erről itt következik a tudósítás:

(A bűntanya.)

A kávéház szuterén helyiségéből nyíló néhány szeparé volt a bűntanya. A szeparék ajtaját becsukták, a bejárást Faludi József pincér őrizte s a szeparékban estéről-estére folytak a mulatozások, amelyekről senki sem tudott a kávéház személyzetéből Faludi József pincérén kívül. Természetesen maguk a kávések sem.

A rendőrségnek néhány nappal ezelőtt tudomására jutottak Faludi manipulációjáról s mikor a detektívek meggyőződtek, hogy a kávéházban tényleg leánykereskedés virágzik, a hetedik kerületi kapitányság megindította a vizsgálatot. A botrányos ügyben tegnap tartották meg a tárgyalást s a kapitányság Faludit, Harsányi Ferenc kávést s az egyik leányt elítélte.

A tárgyaláson kiderült, hogy Faludi József pincér, aki a kávéházban a szuterén helyiségben volt elfoglalva, körülbelül három hónapja folytatta manipulációját.

(Juliska, a szobaleány.)

Volt Faludinak egy nagyon csinos szobaleánya, Bányász Julia, aki alig töltötte be a tizennegyedik esztendejét. Romlott, elzúllott fővárosi leány, aki hamarosan megértette a gazdája szándékát.

Legelőbb csak Bányász Julia járt be a New-York-kávéházba. Vacsorát hozott a gazdájának. Faludi tündetőleg végigvezette a kávéházon a csinos leányt s odaszólt egy-két régiebb vendégnek:

— Ugy-e, hogy csinos leány?

Ha a vendég azt mondta, hogy igen, Faludi sietett a felelettel:

— Akar egy kicsit mulatni vele? Lehet, itt a szeparéban, úgy sincsen senki.

Faludi szándéka sikerült, a vendégektől gazdag jutalmat kapott a szerzett szórakozásokért. Faludi akkor elhatározta, hogy rendszerezíti a kávéházban a leánykereskedést.

(A jó pásztor növendéke.)

Bányász Julának voltak leányismerősei, tizennégy tizenöt éves teremtések, azokat rábeszélte arra, hogy menjenek vele a New-York-kávéházba. Az egyiknek, V. Erzsinek, aki a jó pásztornál nevelkedett, nagyon sokáig beszélt a lelkére. Fölvezette a tizennégy éves leányt Faludi József körüli lakására s ott a pincér igyekezett a leányra hatni. Sok pénzt, szép ruhát ígért neki s a leány, akinek az apja egy szegény, becsületes házmester, elkábult a fényes ígéretekkel.

Megszökött hazulról. Az apja kerestette, de amikor ráakadtak a leány már nem akart visszatérni a tisztesség útjára. Nem ment haza, mert jól jövedelmezett neki a New-York-kávéházi élete.

(Folyik a pezsgő.)

V. Erzsén kívül még K. Stefánia és több fiatal leány volt rendszeres látogatója a kávéház szeparéinak. A leányok a hátsó kapun mentek be a kávéházba s besurrantak a szeparékba. Faludi akkor már gondoskodott a vendégekről, akik a földszintről s az emeletről léptek a szeparéba, minden feltűnés nélkül, mintha csak kórsétára indultak volna a nagy kávéházban.

A szeparékban pedig nagy mulatozás volt, folyt a pezsgő, anélkül, hogy erről néhány vendégen kívül tudott volna valaki a kávéházban. Maguk a kávések sem sejtették, hogy mi történik a szeparéajtók mögött.

Néhány nappal ezelőtt valaki, aki többször volt vendége Faludi József leányos szeparéinak, följelentést tett a rendőrségen. A rendőrség előtt hiheletlennek tűnt fel a dolog, hogy az elegáns és nagyon látogatott kávéházban ilyen botrányos dolgok történjenek, de a kiküldött detektívek megfigyelései igazolták a följelentést.

A hetedik kerületi kapitányság indította meg a vizsgálatot s tegnap tartotta meg a tárgyalást. Faludi József a detektívek leleplezését nem tagadhatta le s az egyik leány, Bányász Julia őszintén bevallotta, hogy ő szállította a fiatal leányokat Faludinak.

(Az ítélet)

A kapitányság Faludi Józsefet tizenöt napra elzárásra, Bányász Julit öt napra elzárásra s Harsányi Ferenc kávéháztulajdonost száz korona pénzbüntetésre ítélte, a kávést a köteles gondosság elmulasztása miatt.

Bányász Julit betegsége miatt egyelőre a rabkórházba szállították.

(Elítélt színésznő.)

Ma kiderült, hogy a pincérnek bűntársai is vannak. A budapesti rendőrség kinyomozta, hogy az Ovoda-utcában Nissing Samu ügynök és felesége szerelmes párokat fogadtak lakásukban. A találkahely kishirdetések után csakhamar élénk forgalomnak örvendett. A jeles házaspár összeköttetésben állott Faludi Józseffel, a Newyork-kávéház pincérével is, akivel együtt kitűnő üzleteket csináltak. Különösen fiatal nevelőnk, színinövendékek keresték fel a lakást, de akadtak ismert színésznők is, akik ehhez a mellékkereseti ághoz folyamodtak.

A Nissing párral egy házban lakott Kiss Malvin fodrásznő, aki szintén társ volt az üzletben és nagy ismeretsége révén jelentékenyen hozzájárult a forgalom fellendüléséhez.

A detektívek váratlanul toppantak be a házba és in flagranti értek épen egy fiatal színésznőt egy idősebb fővárosi úriemberrel.

A rendőrség ma délután ítélkezett felettük. Nissing Samut és Kis Malviat ötöt napra elzárásra és száz korona pénzbüntetésre, a színésznőt pedig nyolc napra elzárásra ítélte. Egyidejűleg értesítették a színház igazgatóságát, amelynek kötelessége a színésznő tartozik és azt a színház iskolát, amelynek növendékei szintén a lakás vendégei közé tartoztak.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szombat: Ibolya a faló, vigjáték. Ligeti Juliska és Dezső József vendégfelleptével. (A bérlet.)
Vasárnap: Délután: Bőregér, operett. Este: Lillomfi, vigjáték. Ligeti Juliska és Dezső József vendégfelleptével. (B bérlet.)

* Ligeti Juliska és Dezső József. A Nemzeti Színház bájos művésze, Ligeti Juliska és férje, Dezső József, a kitűnő művész ma kezdte meg vendégjátékukat. Herczeg Ferenc pompás bohózatában, a Három testőrben láttuk ma őket. A bájos házaspár legkiválóbb szerepe közé tartozik Rátkay szerkesztő és Liza szerepe, ezekben a szerepekben egyéniségük minden szereteire méltósága, párosulva kiváló művészetükkel, igazi gyönyörűséget szerez a publikumnak. Az aradi közönség látni akarja örömmel üdvözölte az illusztris vendégpárt és az ünnepeltes tartott az egész előadás folyamán. Ligeti Juliskát csokorokkal lepték meg és a tüntetéseszerű óváció egyképen szólta a bájos művésznőnek és a kitűnő művésznőnek. Az előadás egyébként is nagyon jó volt. Várnay pompás Pomacsekja állandó kacagás tárgya volt. Elegáns jelenség volt és kedvesen játszott. Zalay Margit, Mártonffy Flóris báró, szerepében kényelmetlenül érezte magát, több életet szívesen láttunk volna tőle. Ujj Kálmán sok ötlettel adta Horvayt, dicséretet érdemelnek Eöry és Leövey jóízű alakításaiért. H. G.

* A tenger bemutatója. Gyönyörű estéje lesz ismét az Urania-színháznak, április 28-án este 8 órakor. Bemutatóra kerül Góza Géza és Král Miklós dr. remek darabja: A tenger, mely Budapesten egymas után nyolcvanaször került előadásra. A színesen megírt darabot 108 színes vetített kép és tíz mozgóképek illusztrálja. Az első felvonás „A tenger kincsei” cím alatt a tenger millió és millió gazdagságával ismeret meg bennünket. A második felvonásban megismerjük a tenger áldásait és veszedelmeit, végül a harmadik felvonás a tenger örömeitől a hajó élettel foglalkozik. A darabot Kesztler Ede, az aradi színház művésze olvassa fel és az ő kitűnő előadásában a darab minden szépsége kifejezést talál. A zenekar már próbákat tart a tenger zenei számjából. A tenger előadására nagyon mérsékelten íremelt helyárak mellett kaphatók jegyek. Két korona, egy korona és 60 filléres jegyeket bocsátanak ki a tenger előadására.

* Új műsor az Urániában. Rendkívül érdekes műsorral szórakoztatja az Uránia színház a közönséget. Nagyon helyes érzéssel tarkítja a műsort komoly képek mellett páratlanul ötletes humoros képekkel. A szombati műsor változtatásai nagy, amennyiben több oldalról történt felkérésre sportképekkel és az Aradon nagy sikert aratott „Kedvencei által megmentve” című képpel helyettesítik a lapokban és színlapokon jelzett műsorszámokat. Vasárnap és hétfőn változtatás nélkül adják a műsort.

* A Tattlegesség premiérje. A jövő hét péntekjén egy aradi származású fiatal író jut szóhoz az aradi színpadon. Ekkor mutatják be ugyanis Martos Szilárdkának egyfelvonásos vigjátékát, a Tattlegesség-et. A fiatal írónek nem ez az első irodalmi kísérlete. Már több hangulatos tárcája jelent meg a lapokban azonkívül több színdarabot fordított. Martos Szilárdka, aki Martos Ferencnek, a Bob herceg, Aranyvirág és Gül Baba szerzőjének huga, maga is lejön a premiérre Budapestre, ahol állandóan lakik.

* Egy érdekes lap. Pesti Futár címmel április hó 30-án új hetilap indul Budapesten, két bátor és független újságíró, Nádas Sándor és Jób Dániel szerkesztésében. Ennek a komoly újságnak valóságos forradalmi programja van: minden igazat megírni, amiről a többi újság hallgat, tisztességes hangon, de tekintetek és kímélet nélkül. Az eltusolt és agyonhallgatott szennációk lapja lesz ez, az egész magyar életnek, politikánkunknak, társadalmunknak, gazdasá-

gunknak, művészetünknek és irodalmunknak rejtetetlen kritikája, céljában és hangjában is tehát merőben új és érdekes újság. Megjelenik minden *csütörtökön*. Egy szám ára 20 fillér. Trafikokban, könyvkereskedésekben, újságelárusítóknál kapható. Egész évre 10 korona az előfizetés, félévre 5 korona, negyedévre 3 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal VIII. József körút 7.

* **A Dezső pár fellelése.** E budapesti Nemzeti Színház ké. művésze, *Dezsőné Ligeti Juliska* és *Dezső József* holnap lépnek fel másodszer az aradi színpadon. Holnap egy régi pompás német vígjátékban, *Moser Ipolyfaló* jában lépnek fel *Dezsők*. A vígjáték több szerepeit *Novák Irén*, *Zalay Margit*, *Benkőné Várnay, Dellá, Ujj és Borbély* játsszák.

TARKASÁGOK.

*

(*A csokolózó Leóvey*) Ez a kis história Leóvey Leóval, az aradi színház kitűnő tagjával történt meg. Leóvey nemrégiben azzal lepte meg a szobaleányt, meg a bájos kis gyerekei peszráját, hogy jegyet hozott nekik a színházba. Másnap viszont a lányok őt lepték meg azzal, hogy — bérémelest kértek.

— De hát mi történt magukkal, — méltatlankodott a művész — hogy mind a ketten nagyobb bért kérnek.

— Hát kérem . . .

— Kérem ide, kérem oda, én bizony nem adok.

— Nem ad? Ne-em a-ad?! . . . Ugy? . . . Nohát, akkor megmondjak a nagyságának, hogy tegnap a színpadon csokolózni tetszett a Kállay nagyságával. Mi láttuk, mert nem volt leengedve a függöny! . . .

*

(*A megkorrigált tis parancsolat*.) Egy arad-megyei zsidó földbirtokos jött tegnap a reggeli vonaton Aradra. A kupében beszélgetnek, erről arról, természetesen a gazdálkodásról is. Eközben aztán az egyik beszélgető utitárs megkérdezi a földbirtokost:

— No és szombaton? Dolgoztat szombaton is a gazdaságában?

— Hogyne! Csak úgy, mint más nap.

— És hogy illesztheti ezt össze a tíz parancsolattal?

— Én nem találok ezt inkompatibilisnek a tíz parancsolattal.

— Hát nem azt mondja a IV. parancsolat a szombatról: ne dolgozzon azon sem a te ökröd, sem a te lovad, sem a te szamarad, sem semmimű barmod . . .

— Igen; csakhogy azok az ökrök, mik az én birtokomon dolgoznak, nem az enyéimék, hanem: a *takarékpénztáréi*.

*

(*A cigányok*.) Az éjszakát a dánési cigányok nagy izgalomban töltötték. Különösen izgatott volt a legviasottabb közöttük, Némot Vrana, aki csak azt bánta, hogy nem ott a teremben fojtotta meg a kis vádló Lakatos Rózát.

— Jáj, hogy még a virit is megtágádja az a pesti r . . .

Tuta is nagyon megtört az izgalmak után. Tegnap még bizonyos megadással beszélt a sorsáról, ezt mondta:

— Hát kérem, hogy lepni meg csalni szoktam, azt megvallem. Szinte nem is találok bűnnek. Mert hát bennünket ilyennek teremtett a jó Isten.

Délután már egészen más hurokat pengetett. Zugalódott. Szidta az istent és a törvényt, különösen pedig a kis leányt, aki annyi bátorsággal szállt szembe vele.

— Hej, szabaduljak csak ki, — sziszegte, — azt megfojtom, ha husz esztendő után is.

Tuta azonban elfelejtette, hogy az ilyen fenyegetés most már — tuti.

Árlejtés az aradi földmivéleési palotára.

Tegnap délben járt le az aradi földmivéleési palotára hirdett árlejtés. A hatalmas épület munkálataira hetvenegy pályázat, többek között sok aradi érkezett be. Az összesített munkálatokra csak ketten pályáztak: egy nagyváradi és egy aradi cég.

Juniusban megkezdik az építést.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 24.

Az aradi új földmivéleési palotának régóta vajudó terve egy nagy lépéssel jutott most közelebb a megvalósulás stádiuma felé. A földmivéleési minisztérium tudvalevőleg már régen foglalkozott azzal a tervvel, hogy az állami jószágigazgatóságnak Aradon új palotát építsen. A jelenlegi vámhivatali telek volt kiszemelve erre a célra, de miután azt az Arad-csanádi takarékpénztár megvette, a Széchenyi és Ferdinánd utcák sarkán levő Vásárhelyi és Takácsy-féle telket szerezték meg az építendő palota helyéül. A mintegy százezer koronaért megvásárolt telekre maga a minisztérium műszaki osztálya készítette el az új hatalmas palota tervét és annak felépítésére árlejtést hirdetett.

A beérkezett ajánlatok.

Az építkezést ajánlatokat tegnap délig kellett benyújtani a földmivéleési minisztériumhoz. A versenytárgyalási hirdetés szerint úgy az aradi mint az idegen vállalkozók résztvehetek az árlejtésen, még pedig úgy az összesített, mint az egyes munkálatokra. Az árlejtést hirdető miniszter fentírtot a magának a jogot, hogy az ajánlatok közül szabadon váaszthasson, esetleg azoktól el is tekintessen.

Hetvenegy ajánlat érkezett be tegnap délig a minisztériumhoz. Ezek közül csak kettő vonatkozik az összes munkálatokra, a többi pedig vagy egyes munkálatokra, vagy csoportokra tesz ajánlatot.

Az összes munkálatokra pályáztak: *Ince Lajos és társa Nagyvárad* 892.777 korona árban és *Fodor és Reisinger Arad* 870.955 korona árban.

A többi ajánlat közül csoportok szerint ezeket ismertetjük:

A föld- és kőművesmunkára pályáztak: *Szabó József Arad* 185.000 kor., *Szántai Lajos Arad* 159.000 kor., *Fodor és Reisinger Arad* 150.000 kor., A legolcsóbb, de a feltételeknek nem teljesen megfelelő ajánlatot *Makai és Hoffgärtner* temesvári cég tette 137.800 korona árban.

A szobrászmunkálatokra több budapesti pályázat mellett Aradról özv. *Wagner Józsefné* 8.200 koronás ajánlatot tett.

A vasmunkákra a budapestieken kívül pályáztak: *Stoll Béla Arad* 33.000 kor., *Fodor és Reisinger Arad* 32.400 kor.

Az ácsmunkálatokra ajánlatot tettek: *Szabó József Arad* 26.800 kor., *Nagy János Arad* 22.900 kor., *Szántai Lajos Arad* 22.300 kor., *Fodor és Reisinger Arad* 18.600 kor., *Makai és Hoffgärtner* Temesvár 20.400 kor.

A vízvezető munkálatokra tett ajánlatok közül a legolcsóbb *Mittner Józsefé, Arad*, 3.160 kor. árban.

A bádógosmunkálatok között legolcsóbb *Kohn Józsefé, Arad*, 5440 kor. árban.

Az asztalosmunkálatokra pályáztak Aradról: *Sebessy, Panker és Breuner*, 54000 korona (a lakatos és mészolómunkákkal együtt.) *Pápay Lajos* 32.000 kor.; *Czeiler és Szathmáry* — *Stoll és Czeiler* cégek az együttes munkálatokra 58.400 kor. *Fodor és Reisinger* szintén az együttes munkálatokra 54.000 kor. árban.

A szobafestő munkálatokra a legolcsóbb ajánlat *Breuner Vilmosé Arad*, 1.840 kor. árban.

A kárpitos munkára Aradról pályáztak: *Glück József* 1400 kor., *Czeiler és Szathmáry* 4600 kor., *Fodor és Reisinger* 3400 koronás árban.

Az üvegező munkálatokra érkezett aradi ajánlatok között a legolcsóbb *Szabó Alberté* 7000 korona árban.

A fapadozati munkára ajánlatot tettek Aradról *Czeiler és Szathmáry* 16.000, *Fodor és Reisinger* 12.200 koronás árban.

A örkölő munkálatokra tett ajánlatok között legolcsóbb *Valla József, Budapest* 15.8000 kor. árban.

A villamos munkálatokra a legolcsóbb ajánlat *Kalmár Józsefé, Arad*, 5000 koronás árban, a vízvezetési munkálatokra pedig *Kohn József Arad*, 13.100 kor., *Fodor és Reisinger Arad*, 12.600 korona árban.

A lift munkálatokra beérkezett ajánlatok között a legolcsóbb *Panker Sebessy aradi cége*, 2.200 kor. árban.

A palota építése.

A beérkezett ajánlatokról a műszaki hivatal tesz jelentést a földmivéleési miniszternek, aki a közszállítási pályázatok tekintetbe vételével hihetőleg az aradi vállalkozók ajánlatait fogja tekintetbe venni. Az előző év építészeti pangása különösen megkivánja azt, hogy kisebb differenciák esetén is helybeliek kapják a munkálatot.

A földmivéleési palotát 1909. június 30 án rendeltetésének kell átadni. A pályázatok fölött három hét múlva meglesz a döntés és legkésőbb május vége felé hozzáfognak a régi épület lebontásához és hamarosan megkezdik a palota építését, mely még az idén tető alá kerül.

A kétemeletes impozáns épület Ferdinánd-utcai frontja körülbelül száz méter hosszú lesz. Csinos homlokzatával, mánzárdokkal és tetőkiképzésekkel egyike lesz Arad legdiszesebb épületeinek.

Új táplálkozás.

*

Egy amerikai ember rájött, hogy a cethalok teje nagyon élvezhető táplálék és ezért cethal-gazdaságot rendezett be, ahol a cethalakat rendszeresen fejik.

*

(Riska és Rica hosszab kerődzés után beszélgetnek.)

Riska: Hát a cethalnak is van teje?

Rica: Nem cethal az, te ökr. hanem cethal.

Riska: Aztán hol fejjik azt?

Rica: Ahol érik.

Riska: És most azt fogják inni az emberek?

Rica: Azt. Mert amit Amerika elkezd, az előbb utóbb idekerül.

Riska: Merre van az az Amerika?

Rica: (Farkával legyint.) Arra . . .

Riska: (Nagy gondokba merülve.) Hát ez baj. Ez nem jól van. Mert ha most már divatba jön a cethal-tej . . .

Rica: Cethal-tej az, nem érted?

Riska: Hát az már mindegy. De ha egyszer divatba jön, akkor mit csinálunk? . . . Előbb-utóbb itt is lesz cethal-tenyésztés, aztán mi hiába tejjünk le.

Rica: Az nem úgy van, Riska. Mert a cet-tejet is hamisítani fogják. Azt pedig nem fogják meginni.

Riska: Dehogyan nem. Ha egyszer az emberek elkezdenek inni, nem nézik azokat, hogy mit isznak.

Rica: Hát hiszen nagy a konkurrenczia, az igaz. Teszem azt, itt vannak a dajkák, amott meg a kecskék. Van, aki juh-tejet is iszik. A heringben is csak a tejest szeretik. De azért a tehén mégis csak tehén, te számár. Mert ugyan hol csinálnának cet-leget?

Riska: Jó, jó! De ha már az emberek a cetet is fejik, mi lesz, ha majd kisütik, hogy a macskának is jó a teje. Hova leszünk mi akkor, ha már ebenészet is lesz, meg verebenészet. Megfejik ezek még a gorillát is, ha arra kerül a sor. Mit csinálunk mi akkor a tejünkkel?

Rica: Csarnokot nyitunk. És ha a cet tizert adja, mi őtért adjuk.

Riska: Hát ez is valami. De ha több a soknal, én tudom, mit csinállok. Megtanulok uszni, aztán kiadom magam cetnek.

Rica: Amilyen ökör vagy, t'ed még kitelik. Én már annál különbet is kieszeltem. Mert ha már nem kell majd a tejem, hat marólugot fogok leadni, azt mégis csak isszák, akármi lesz is a divat.

Torreró.

Arad a földmivelőkért.

Száztíz család jut lakóházhoz.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 24.

Megírtuk, hogy száztízöt gáji mezőgazdasággal foglalkozó családfő közül a kérelemmel fordult a városhoz, hogy az 1907. évi 49. törvények által megszabott állami kedvezményt a város vegye igénybe s a földmivelésügyi miniszter segítségével építsen nekik olcsó családi tűzhelyeket.

A város **Darányi** minisztert megkereste az ügyben s az **Serbán** János jószágigazgatót küldötte Aradra, hogy itt a helyszínen a város képviselőivel tárgyaljon s kövessen el minden lehetőséget arra, hogy a gájlak kérelme teljesíthető legyen. A helyszíni szemlét megtartották, a miniszter megbizottja a nagylegion kijelölt teleptömböt gazdasági munkaházak céljaira megjelölőknek találta és kijelentette, hogy a miniszternek javasolni fogja az államszegély kiállítását. Kikölte azonban azt, hogy az építendő házak ne épüljenek téglából, hanem vert fallal készüljenek.

A város a maga részéről is a legmészebb menő segítséget helyezte kilátásba a kérelmezőknek. Garantálja az építkezésre felveendő kölcsönt, a telkeket a legolcsóbb egységáron adja át az építkezés céljaira, úgy hogy 25 év alatt a törlesztés folytán a munkaház teljesen terhmentesen az illető gazdasági munkás tulajdonába kerül olyan összeg fejében, amelynél jóval többet fizet most házigazdájának.

Darányi földmivelésügyi miniszter **Serbán** jószágigazgató előterjesztését egész terjedelmében elfogadta s az államszegélyt megadja, mint ezt ma érkezett leiratával a város közönségének tudomására is hozta.

A miniszter leiratában azt mondja, hogy az 1907. évi 46. t.-c. kiadott rendelet 1. s akasza alapján tájékoztatásul közli a város közönségével, hogy ha a város az idézett törvényben körülírt követelményeknek megfelelő 110 gazdasági munkaház felépítése céljából 175 ezer korona törlesztéses kölcsön felvételét határozná el, hajlandó lenne ezen kölcsönösszeg után felvétel napjától kezdve legfeljebb azonban 25 évre a nevezett törvények értelmében tárcája terhére elvállalni.

Felhívja tehát a polgármestert, hogy ezen ügyben hozandó határozatáról őt annak idején, de legkésőbb szeptember hó végéig értesítsék.

A város, mint értesülünk, a miniszter által szabott feltételeknek meg fog felelni. Az ügyet **Lócs** Résző gazdasági tanácsosnak szabadságáról hazatérése után azonnal befejezése elé viszi a tanács. Összehívják az érdekelteket, akik kisebb nagyobb összeget deponálnak a városi telkek megvétele árának fejében s még a nyáron megkezdik a város a százíz ház építését, úgy, hogy az ősszel lakóik el is foglalhassák.

Ujabb vizsgálat a motorosnál.

Alaptalan vádak a hegyaljai ellen.

Gyömörey főfelügyelő Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 24.

Csak tegnap írtunk arról, hogy **Szécsi** Károly vasuti és hajózási főfelügyelő vizsgálatot tartott az Aradhegyaljai motoros vasut vonalain. Ma ismét egy újabb vizsgálat megejtéséről számolunk be. **Gyömörey** Zsigmond vasuti és hajózási biztos járt Aradon, hogy megvizsgálja a hegyaljai motoros mozdonyait és motorait.

A gyors egymásutánban következett vizsgálatok érdekes előzményeiről már tegnap megemlékeztünk. Összefüggésben vannak ezek azzal a segélyezési akcióval, melyben a kereskedelmi kormány a hegyaljai motorost a közel jövőben részíteni szándékozik. Ezt a kormánysegélyt akarta megakadályozni az a feljelentés, amely **Aradról** érkezett a vasuti főfelügyelőséghez és amelynek következménye volt **Szécsi** tegnapi aradi útja. **Szécsi** — mint megírtuk — a központi vezetést, az egyes állomásokat és az uttesteket vizsgálta felül és mindent a legnagyobb rendben talált.

A feljelentésnek a vezetőség elleni vádjait így **Szécsi** vizsgálata teljesen megdöntötte. A feljelentés azonban ezeken kívül egyéb mulasztásokkal is megvádolta a hegyaljai motoros vezetőséget, különösen pedig **Zerkovitz** Rudolf vezérigazgatót. Azt állította róla, hogy a vasut mozdonyait elhanyagolta, aminek következtében azok hamarosan fel fognak robbanni, továbbá, hogy a benzinmotorok három hét múlva teljesen elpusztulnak. Ez állítások valódisága természetesen megakasztotta volna a segélyezési akciót. A vasuti felügyelőség ezért még a múlt héten elküldte Aradra **Sanari** Lajos főfelügyelőt, aki azonban csak egy mozdonyt vizsgált meg, de arról konstataulta, hogy teljesen jó állapotban van. A többi mozdony és motor megvizsgálására érkezett ma reggel Aradra **Gyömörey**, aki estére be is fejezte vizsgálatát. Megszemlélte a fűtőházat, a mozdonyokat és motorokat és mindent példás rendben talált. A vizsgálat után egyenként megdicsőítette a mozdonyvezetőket és kijelentette előttük, hogy kevés olyan fűtőházat és olyan tisztán kezelt mozdonyt látott, mint a hegyaljai motorosnál. **Gyömörey** ma este visszautazott a fővárosba.

A vizsgálatok sora ezzel be is fejeződött. A három kiküldött meggyőződött a

feljelentésben foglalt vádak alaptalanságáról és így a segélyezési akciónak már mi sem áll utjában.

Itt említjük meg azt is, hogy a vasuti főfelügyelőség hivatalos lapja, a „**Vasuti és közlekedési közlöny**” mai számában hozza a hegyaljai motorosvasutnál június 5-én életbelépő új tarifát. Az új tarifa — mint már megírtuk — kis mértékben fel emeli a személy-jegyek árát, de a kedvezményes menet-térti jegyeket a régi árban hagyja meg.

ARADI KABARET.

*

Aradi kerékpáros klub.

Megtört szívvel busan jelentjük,
Hogy fentebb jelzett régi cég
Tegnap, sok szenvedés után már
Örökre elszenderedék.

Baja: nagy végelgyengülés volt,
Eleget is élt már szegény,
Leugjen áldás — sok-sok tagdíj —
Dicsőít emlékezetén.

De így van mindig ez. Ma néked.
Hoinap talán már jaj! nekem,
Be kéne ebbe már nyugodni,
S nem sírálni szüntelen.
De mégis, mégis hull a könnyem
E fentemlített gyász felett,
Ha jól meggondolom, hogy e klub
A Pölziben kiszenderedett.

Ha érzem, hogy bus sziveinkbe
Keserv ma nem hiába gyűlt,
Hogy „Aradi Kerékpáros Club”
Tegnap jobblétre szenderült.
S a helyett, hogy a lóvasutak
Tértek vón' pihenőre már,
A lóvasutnál gyorsabb eszközt
Hurcolt el innen a halál.

... Jó „Aradi Kerékpáros Club”!
Pihenj csak nyugton, csendesen.
Sajnálom, hogy végkép kimultál,
(S **Tedeschi** egyet ért velem.)
Nyugtasson meg, hogy megbecsültük
Mindvégig a bicikliket,
Hogy repülőgép s autobusz jön,
S villanyos — arról ki tehet.

Edisont és az ég királyát
Rizignáltsággal kérdezzük:
Igaztalanságot miért tűrsz,
S mért adsz ily tetteket nekünk?
Szegény bicikli klub ily csufos
Eibánást még sem érdemel...?
S e klub helyett — mit várva-várok —
A lóvasuti társaságot
A szőlőész mért nem vitte el??!

Szilánk.

HIREK.

Tisza István pöre.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Arad, április 24.

Ma folytatta a porsonyi törvényszék **Tisza** István grófnak **Weltner** Jakab és **Schwarz** Gábor ellen a Népszavában megjelent cikkeik miatt indított sajtópörének tárgyalását. A perbeszédék ma véget értek, de lélethozatalra csak holnap délelőtt kerül a sor.

Porsonyból jelentik: A délelőtti tárgyaláson az irasszakértőket hallgatták ki.

Gyémánt Bertalan azt vallja, hogy mikor a magyar ipar- és kereskedelmi bank könyveit

meg akarta vizsgálni, az egyes tételek mellékleteit nem akarták neki megmutatni.

A védő ezért kifogást emel és indítványozza, hogy a bizonyítás egészén tessék ki.

Az ügyész kijelenti, hogy ez csak tévedés volt és u. ö. megengedték az írászakeretőknek a mellékletek megtekintését.

A törvényszék a bizonyítás kiegészítését nem rendeli el. A védő ezért semmisségi panaszt jelent be.

Ezután felolvassák az iratokat, valamint azokat a rendeleteket, amelyeket Tisza István gróf miniszterelnöksége idején a szocialista gyűlések ellen adott ki. Az iratok felolvasása után a kérdések megszövegezésére került a sor, ami késő délutánig tartott.

Öt órakor a kérdéseket olvasták fel, ezután pedig *Benkő* ügyész mondotta el vádbeszédét. Kéri a vádlottak szigorú megbüntetését. Kijelenti, hogy Tisza István gróf sem az eszedi lépésben, sem az ipar és kereskedelmi bank ügyében semmi olyat nem tett, ami a tisztességgel nem lenne összeegyeztethető és rámutat arra, hogy a szocialisták Tiszát azért, mert az agrárszocialista mozgalom miatt népgyűlöletet betöltötte, minden hargatos és becsületlen jelszóval támadták.

Ezután *Gadl* Jenő dr. védő beszélt hosszabban. Kijelenti, hogy nem Tisza István gróf egyéni becsületéről volt szó, hanem a nem becsületessé spekulatív szellem munkájáról.

Még *Weltner* Jakab beszélt röviden. Ő: Tisza a parlamentben megismertette és azt a hazugságot állította róla, hogy ő dözsöl a munkások pénzén. Nemcsak a „Népszava“, de a többi lapok is támadták Tiszát és ahány difamatív szót csak a magyar nyelv ismer, azt mind felhasználták ellene az ellenzéki polgári lapok.

Az esküdtek verdikéjét és az ítéletet holnap délelőtt tizenegy órakor hirdetik ki.

— **Prohászka püspök Aradon.** Holnap délelőtt érkeznek Aradra *Prohászka* Ottókar dr. székesfehérvári római katolikus püspök, aki e hónap 25-én, 26-án, 27-én és 28-án tart előadásokat, amelyeken csak meghívottak vehetnek részt. A családfőnek küldött meghívó az egész család felnőtt tagjaira érvényesül. Az érkező püspök: *Lakatos* Ottó dr. minorita redőny, *Sárközy* Bonifác plebános és *Delly* Ádám házfőnök fogadják.

— **Tavaszi szemle az aradi honvédszázad felett.** *Rohr* Ferenc cs. és kir. altábornagy, honvédelmi felügyelő ma Budapestről Aradra érkezett, hogy rendezze tavaszi szemlét tartson az aradi honvédszázad felett.

— **A bán afférja.** *Zágrádból* jelentik: *Rauch* Pál báró horvát bán segédje, *Korda* ezredes és *Jellasi* Gyula dr. levelet intéztek megbízójukhoz, amelyben kijelentik, hogy mivel az ügynek sem fegyveres elintézése, sem a becsületbírásnak összehívása nem állott módjukban, az ügyet a bánra nézve korrekt módon elintézettnak tekintik.

— **A májusi előléptetések.** Bécsből jelentik, hogy a király már aláírta a májusi előléptetésekről szóló előterjesztéseket. Az írások e hónap 26-án kerülnek a hadügyminisztériumba és 28-án jelennek meg a hivatalos lapban. Az előléptetéseket a tábornoki karban közepes jónak nézhetni. A gyalogságnál az avánsamái igen jó; különösen a hadnagyok és főhadnagyok lépnek elő nagy számmal. A lovasságnál rossz az avánsamái.

— **A rabbi érdemkeresztje.** A király *Weiss* Issák Ignác dr. esztergomi zsidórabbinak, buzgó és eredményes működése elismerésül a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

— **Andrássy az orvosszövetség ellen.** *Budapesti* tudósítónk jelenti: Az országos orvosszövetség tudvalevőleg összes orvostagjaitól reverzálist vett, hogy bizonyos díjazáson alul nem fognak a munkásbetegsegélyező pénztárnál orvosi állást vállalni. A szövetség meg is állapította a minimális díjazást, amelyet azonban a pénztárak fulmagasnak találtak. Az orvosszövetség ekkor erkölcsi pressziót gyakorolt tagjaira, akik ennek folytán a betegsegélyező pénztárnál viselt orvosi állásukról lemondottak. *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszter most a fővároshoz rendeletet intézett, amelyben a legerélyesebben tiltakozik az orvosszövetség akciója ellen és kijelenti, hogy a szövetség tullepte hatáskörét s ha ezt az akciót folytatja, akkor kénytelen lesz a szövetség működését felfüggeszteni, esetleg annak feloszlását elrendelni.

— **Az aradi katonák szabadságolása.** A temesvári cs. és kir. 7. hadtestparancsnokság a legénységnek az aratások idejére való szabadságoltatására vonatkozólag ma a következő átiratot intézte Aradvármegye alispánjához:

Nagyságos alispán ur!

A közös hadügyminisztérium 1908. évi 5. ügyosztály 232. sz. rendelete folytán a csapatok gyakorlati tervezetbe I. ében egy három hetes fegyverszünet lesz felvéve, mely időtartama alatt a legénység aratási célokból szabadságolva lesz. Megjegyzem, hogy a gyalogsági és a vadászcsoportok legénységének szabadságoltatása nagyobb számban, a lovas és műszaki csapatok legénységének szabadságoltatása pedig — a különös szolgálati körülményekre való tekintettel — csak nagyon kis számban lesz engedhető. Mivel csakis ezen szabadságra tényleg csak szorulóknak szabadságolva, mely körülmény a polgári járási hatóságok (községek) által igazolandó lesz, van szerencsém az illetékes eljárás egyszerűsítése céljából t. címet kivétel nélkül a beérkező szabadságoltatási kérvények a mellékelt minta szerint szerkesztett kiadványokban csatolva szerint összeállítva I. évi május hó végéig az illetékes kiegészítő kerületi parancsnokságok útján a csapatoknak megküldésének. A legénység az előjáró csapatparancsnokságok által utasítva lesz, hogy hozzátartozóik által jogos kérésüket a községeknél bejelentsek.

Temesvár, 1908. április 20.

Schwitzer, hadtestparancsnok.

— **Lovag Freystädter — török pász.** *Budapesti* tudósítónk jelenti: A török szultán *Freystädter* Jenő lovagot, az ismert fővárosi gyalogost, aki egy törökországi vasút kiépítésének mint társvallalkozó részese volt, török császári pasává nevezte ki.

— **A monakói fejedelem elmebeteg.** *Párisból* jelentik: *Albert* monakói fejedelem egy idő óta súlyos beteg. Nagyon komoly neurasténiában szenved, agyrémek bántják. Közvetlen környezetének kijelentése szerint az uralkodón az elmebetegség kétségbevonhatlan jelei mutatkoznak.

— **Temetés.** Ma délelőtt 9 órakor temették el *Marinkovics* Péternét, a tragikus körülmények között elhunyt iskola igazgatóját. A temetésen megjelentek az összes városi tanintézetek növendékei, akik iskolai szünetet kaptak a temetés napjára. A végültszességen Arad legelőkelőbb körei képviselve voltak.

— **Az erdélyi erdőpanamák.** *Fővárosi* tudósítónk jelenti: A budapesti törvényszék ma kezdte tárgyalni azt a sajtópör, amelyet *Kardhordó* Árpád, *Györffy* Gyula volt országgyűlési képviselő és *Zigány* Árpád író indítottak a „Független Magyarország“ című napilap ellen. A lap azzal támadta meg a három panaszost, hogy megakarták zsarolni *Herberg* Károlyt, a híres erdélyi erdőpanama hőst. A sajtópör mai tárgyalásán *Oldh* Dezső dr. ügyvéd, a panaszosok képviselője kérte a *Zigány* röpiratában felhozottak bizonyításának elrendelését. A röpiratban főleg *Polónyi* Géza szerepléséről volt szó, aki mint igazságügyminiszter jogi tanácsokkal látta el *Herberg*eket és a *Grödel* céget. E röpiratban *Polónyi*ra nézve is kompromittáló adatok vannak, amelyek miatt azonban *Polónyi* nem indított sajtópört. Kéri tehát *Polónyi* Géza meglézését. A törvényszék több irat beszerzése miatt a tárgyalást elhalasztotta.

— **Fagy.** *Berzovai* tudósítónk írja: Tegnap egész nap erős északi szél fujt. Ma reggel 4 órakor a hőmérő 2° C. fok hideget mutatott. A fagy a gyönyörű virágoknak indult gyümölcs kében óriási kárt okozott. Különösen a kajsza barack és cserezsnye jóformán tönkrement.

— **A Gyermekliga parazitája.** *Budapestről* írják: A Gyermekvédő Liga vezetősége panaszt tett a főkapitányságon, hogy egy *Berczok* Zsigmond nevű rákoscsabai lakos az országban ügynökkel egy „Gyermekvédelem“ című füzetet árult 60 füzetért azzal az ürüggyel, hogy a füzet jövedelme a Gyermekvédő Liga javára szolgál. Így nagy példányszámban adja el a füzetet, sőt fordítványokat is kap. A Gyermekvédő Liga erre *Berczok*nek felhatalmazást nem adott. A rendőrség megindította az eljárását.

— **Elégett ravatal.** *Nagyváradról* táviratoznak: Szentes közegében tegnap megal. egy *Borsiduna* Demeterné nevű utasszony. A ravatal ma egyik gyertya lángjától tüzet kapott és a holttesttel együtt porrá égett.

— **Baleset a Vasipari szövetkezet műhelyében.** *Hesz* Mihály asztalos segéd a Vasipari szövetkezet műhelyében ma délután egy gőzgép által hajtott gyaluval kemény fát gyaluit. Az iparnézet intézkedése szerint a gőzgyalu elé minden használat alkalmával egy vas ellenző alkalmazandó, ami által minden szerencsétlenségnek elejét lehet venni. *Hesz* ezt az óvó eszközt nem használta. Gyalulás közben erősen elajos keze a fáról leesett és az óriási erővel mozgó gyalu jobb kezének mind az öt ujját többi lemetste. Súlyos sérülésével a közkórházba szállították.

— **Rablás a pályaudvarnál.** *Budapestről* jelentik: *Ordasi* István 13 éves napszamosfiú a pályaudvarok környékén szokott tartózkodni s celszór vizit haza az utasok csomagjait. Ilyen módon megkeres annyit, hogy megel belőle. Tegnap is egy táskát vitt egy urnak, aki ezért egy korona 60 fillért adott neki. A pénzt a fiú zsebkendőjébe kötötte és visszament a pályaudvarhoz, hogy újabb munka után nézzen. A *Baross*-szobor előtt újat állta *Goller* József 38 éves napszamos és rákiáltott:

— **Csirkás, neked van pénzed, adjál pálinkára, mert isülték!**

A fiú megijedt és skart neki adni néhány fillért. *Goller* földönvágta a fiút, a zsebkendőt a pénzzel elvette tőle és elszaladt. Elfogták és a főkapitányságon rablás miatt letartóztatták.

— **Irógép tanfolyam.** *Perfekt* megtanítók bárkit 4 hét alatt *Yost* legelterjedtebb rendszerű gépen írni, nemkülönben elvállalok mindennemű írásbeli sokszorosítási munkát pontosan és hazaszállítva a legolcsóbb ár mellett. Megkeresések *Farkas* Ferenchez *Zoltán*-utca 3. 12—3 és 6—8 óráig. 1656

— Alkalmi vétel. 400 darab kerít szék és 100 darab asztal, nyári vendéglő helyiség, esetleg kerthelyiségekbe alkalmas, olcsó áron eladó. A butorkészítő iparosok szövetségénél. Atzél Péter-utca 3. 1725.

— Molypusztító és rovarpor legjobb minőségben Vojtek és Welsznál Aradon. 191.

Ma este nagy tombola-estély a Központi-szállóban.

Időjóslás.

Az országos meteorológiai intézet jelentése.
1908. április 25-én.

Nyugaton eső.
Enyhe.
Később hűvösebb.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 24.

Az ország szerinte uralkodó rendellenes időjárás a gazdakönöségét többé-kevésbé aggodalomba ejti. De nem is csoda, hisz olyan helyek is akadnak, ahol mostanában fagy is volt. Így a tényleges vetésekről roppant eltérő hírek kelnek szárnyra, amelyeknek, valamint a külföldi magasabb jegyzések hatására a gabonaüzlet irányzata szilárd. Ma csekély hozatal volt.

A mai piacon elkelt:

200 mm. buza 10 80—70

200 mm. tengeri 5 60—70

Névleges jegyzés:

Rozs 9 20—30

Zab 6 90—70

Árpa 6 30—40

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és ártéktörzs.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 24

Amerika $2\frac{1}{2}$ -el magasabb. 15 ezer mm. buza 20 fillérrel magasabb.

As árak 50 kilónként számítva:

Déli zárlat	5 órai zárlat
-------------	---------------

Buza májusra . . . 11.26—11.27 11.33—11.34

Buza októberre . . . 9.41—9.42 9.52—9.53

Zab októberre . . .	6.52—6.53	6.57—6.58
Rozs októberre . . .	8.13 8.14	8.19—8.20
Tengeri májusra . . .	6.39—6.39	6.41—6.42

Zárni 6 órakor.

Oszták hitelrészvény	636 —
Magyar hitelrészvény	741 25

Budapest-kőbányai sertéskereskedőiem.

— Április 24 —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; Katal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 128—129 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 132—134 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 132—134 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sertésétszám: Április hó 21. napján volt készlet 31 581 darab, április 22. napján fűlhaltatott 9 1 darab, április 22. napján elszállított 129 darab, április 23. napjára maradt készletben 32 413 darab. A hizott sertés üzet irányzata: Kellemes.

IDEGENEK ARADON.

— Április 24 —

Fehérkereszt-szálloda. Lévy Mihály mérnök Budapest. — Schwarz Odón utazó Budapest. — Horovitz Soma utazó Budapest. — Lehmann Ignác utazó Budapest. — Tószegi Imre mérnök Budapest. — Oiaszfalasi Koller Lajos es és kir. kapitány Békescsaba. — Láng Izidor utazó Budapest. — Binenstok Lipót kereskedő Csermő. — Kohn József kereskedő Csermő. — Schwarm Ede utazó Budapest. — Rohr Ferenc es. és kir. altábornagy honvédelvossági felügyelő Budapest. — Lécher Henrik igazgató Zám. — Várady Dániel honvédhuzár százados Budapest. — Fürst Dező dr. ügyvéd Temesvár. — Radó Mór Budapest. — Török A. mérnök Budapest. — Szelénszky Szilárd műegyetemi tanár Budapest. — Institutris Zsófia Budapest. — Mahels Mihály utazó Pankota. — Balogh Benő dr. orvos Magyarbányegyes. — Navay E főmérnök Budapest. — Ernst David utazó Triest. — Weisz József utazó Bécs. — Krausz Károly utazó Grac. — Nicolai Sándor Románia

Központi-szálloda. Gergely Izsó utazó Kecskemét. — Scheinberger Mór utazó Budapest. — Kardos Gyula kereskedő Siófok. — Zakariás Jenő gazda tisztt Borossebes. — Heimberg Ernő utazó Budapest. — Nagel David ügynök Nyitra. — Schlesinger Sándor főmérnök Budapest. — Bella László utazó Budapest. — Katlan Henrik gazdatiszt Borossebes. — Letényi Aladár utazó Budapest. — Rózsa Alajos utazó Budapest. — Faragó Samu kereskedő Győrök. Erdős Béla gazdatiszt Nagylámos.

Vass-szálloda. Pataki László dr. ügyvédjelölt Szabadka. — Schwartz Dező kereskedő Békéscsaba. — Manovre Péter káplán Glogovác. — Mezey Izsó kereskedő Szőlős. — Strausz Zsigmond utazó Bécs. — Szalmássy Béa kereskedő Budapest.

Pannonia-szálloda. Mayer Sándor utazó Budapest. — Losonczy Mihály földbirtokos Izsák.

Nemzeti Színház.

Szombat, 1908. évi április hó 25-én:

A) bérlet A) bérlet.

Ligeti Juliska és Dezső József, a bpesti Nemzeti Színház művészeinek vendégfelléptével:

Ibolyafaló.

Vigjáték 4 felvonásban. I tá: Moser.

SZEMÉLYEK:

Rembach Valeska	Várnay Jenő	Golevszky Minna	Szapponos D.
Zsófia	Ligeti J.	Péter	Zalay Margit
Viktor-Feld	H. Novák	Berndtne	Ujj Kálmán
Bellyné	Delly Lajos	Altiszt	Benkőné
	Dezső József	János inas	Borbély S.
	Bo: belyné		Szabó László

Kezdete este 7 óra föl énekor.

Legujabb látványosságok

S órákozottató és tanulságos mozgófényképek.

Urania színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságter mellett.)

Műsor 1908. április hó 25-én, szombat:

1. A szugori. Dráma. — 2. Munka megkönnyítés. Kacagató. — 3. Elraolva es megmentve. Dráma. 4. Elcsereit utazóbörönd. Mulattató. — 5. Kutya es macskafajok. Tanulságos. — 6. Elszakadt nadrág. Kacagató. — 7. Ejjeli meglepetés. Humoros. — 8. Műsora kívüli szám.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrászda.

Előadások hétköznapokon délután 5 órától kezdve este 10 óráig.

Előadások vasárnap délután 2 órától kezdve 10-ig.

Kedden, április hó 28-án, este 8 órakor

A tenger.

3 felvonásban. Irták: Goda Géza és Král Miklós 190 színesen vetített képpel, 10 mozgófényképpel.

Felolvassa Kezstler Ede, az aradi Nemzeti Színház tagja.

NYILTTER.

Nyilatkozat.

Társam, Fráter Zsigmond elhalálásával kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy mindazon kötelezettségekért, melyeket a Fráter és Dömötör mérnöki iroda vállalt, ezután én állok helyt; irodámat fenntartom és Arad városának mérését úgy néhai Fráter Zsigmond hozzátartozói, mint a városi tanács beleegyezésével én fogom folytatni és befejezni.

Arad, 1908. április 23.

Tisztelettel

ifj. Dömötör Bertalan,
okl. mérnök.

1749

* Az esen rovat alatt közzétett nem vállal felelőséget a szerkesztő

Kirakataink megtekintését kérjük!

Alkalmi vétel!

Valódi keleti szőnyegek, Smyrna és Perzsa

rövid ideig

igen olcsón kaphatók.

Rosenblüh H. és Társa,

Szabadság-ter.

Kirakataink megtekintését kérjük!

Az 1902. évi versenki ipar és gazdasági kiállításon és az 1901. évi mának ipar és gazdasági kiállításon a nagy díszoklevéllel kitüntetve.

WEGENSTEIN C. L. és FIA
 ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI
ORGONA-ÉPÍTŐ MŰINTÉZET (villamos územre berend.)
TEMESVÁROTT.

Szállít kitűnő, leg-
 újabb rendszer szerint
 készített

**pneumatikus
 orgonákat**

bármily nagyság-
 ban a legolcsóbb
 árak mellett.

Javítások, átalakítá-
 sok és hangolások ár-
 vétetnek, olcsón és ki-
 tűnő szakértelemmel esz-
 közöltetnek.

Bővebbi felvilágos-
 tással és költségvétéssel
 szívesen szolgálunk.

az 1896. évi kiállításon
 A nagy millenniumi érem-
 mel kitüntetve.

Arany oklevéllel kitüntetve.

Braun Samu, Berger Antal és Társai

szobafestő és mázoló munkák vállalata
ARADON, FORRAY-UTCA 7.

Van szerencsénk az igen tisztelt közönség figyelmét felhívni, hogy
 Aradon **Braun Samu, Berger Antal és Társai** cég alatt
szobafestő és mázoló ipart üzünk.

Azon körülmény, hogy cégünk az Aradon már elismert legjobb
 festőkből alakult meg, továbbá, hogy a munkák kivitele személyesen
 általunk történik, ezeknél fogva abban a kellemes helyzetben vagyunk,
 hogy úgy egyszerű, valamint legpazarabb kivitelű szobafestő és mázoló
 munkákat akár helyben, akár vidéken a legjutányosabban végzünk.

A nagyérdemű közönség b. pártfogását kérjük

1403

Braun Samu, Berger Antal és Társai.

261—1908. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó
 az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a
 értelmében ezennel közzhírré teszi,
 hogy az aradi kir. járásbíróság
 1907. Ó 111/11 számú végzése ál-
 tal id. néh. Novotny Lajos hagyat-
 ékát képező 9692 kor. 15 fillerre
 becsült ingókra árverést rendel-
 vén el

Ezen árverésnek a helyszínén
 vagyis Aradon, Alsó Molnár-utca
 15., most Bercsényi Miklós-utca 1.
 sz. a. leendő eszközlésére 1908.
 április hó 28-ik napjának délután
 2 órája határidőül kitűzetik és ah-
 hoz a venni szándékozók ezennel oly
 megjegyzéssel hivatnak meg: hogy
 az érintett ingóságok ezen árveré-
 sen az 1881. évi LX. t.-c.107. §-a
 értelmében a legtöbbet ígérőnek
 becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vé-
 telára az 1881. évi LX. t.-cikk 108.
 §-ában megállapított feltételek sze-
 rint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1908. évi már-
 cius hó 30. napján.

Török Dénes,
 bírósági végrehajtó.

1743

9348—1908.

Hirdetmény.

Közzhírré tesszük, hogy a m.
 kir. kereskedelemügyi ministerium-
 nak a mértékhiteljesítői szakvizsga
 tárgyában 18217/IV. 3—1908. szám
 alatt kibocsátott rendelete fenti
 számra való hivatkozással a hiva-
 talos órákon belül levéltárunkba
 bárki által betekintheők.

Arad, 1908. március hó 28-án.

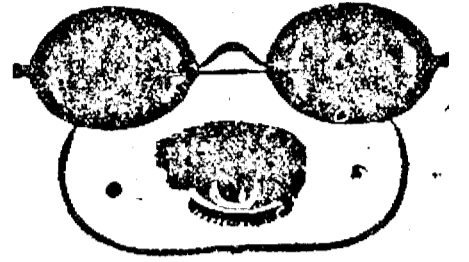
A városi tanács.

Elsőrendű látsszerész üzlet.

DIEK-SAMU

Órák és látsszerész

Arad, Adrássy-tér és Woltzer János-utca sarján

Itt és javít mindennemű órákat két
 évi jóállás mellett a legolcsóbb árakon
 Raktáron tart mindennemű azinházi látssze-
 rőket a legkülömbözőbb kiállításon, leg-
 finomabb lorgnettek, orrcsüptetők és szem-
 űvegek, arany ezüst, nikel és tekerés-
 béka csont keretekben, legjobb űvegekkel.

Nagy raktár sűrűségi fokmérők-
 ben, bor, must és szesz részére, ta-
 vábbá mindenféle hőmérők, minden-
 nemű kivitelben.

Szeművegek és orrcsüptetők or-
 vosi rendelé szerint azonnali kö-
 ittetnek.

Nagymennyiségű

maculatura

jutányos áron

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Uj üzlet!

Szabott árak!

Uj üzlet!

Saját érdekében

győződjön meg arról, hogy a világhírű

Kobrak-cipőkben

a legkényelmesebben lehet járni, a mi a kitűnő sza-
 bás és finoman kidolgozott anyagnak köszönhető.

**A szabadalmazott, kézzel kötött, bőr Kobrak sandálok
 hölgyek, urak és gyermekek részére már megérkez-
 tek és kaphatók Aradon kizárólag**

Lányi Marcell

Kobrak cipőraktárában

967

Arad, Atzél Péter-utca 1. sz.

Uj üzlet!

Szabott árak!

Uj üzlet!

APRÓ HIRDETÉSEK.

Délutáni foglalkozás.

Ügyes rajzoló és jó térképfelirő felvétetik május 1-től Dömötör mérnöknel, Salac-utca 1. sz. 1750

Két nagy szép lámpa,

alig használt, olesón eladó. Petőfi-utca 8., ajtó 9. 1751

1600 koronás új zongora

800 koronáért eladó Czima kiadóban. 1747

Szegények

valláskülönbség nélkül kapnak főzeléket csütörtökön déli órában hentesnél, a Simonyi-utca-ban. Elfogadok mindenféle ételmi cikett a szegények közt kiosztás végett. 51

Helybeli irodában

egy gyakorlott irodista és egy már szintén gyakorlattal bíró urileány azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok „Yost” jelige alatt. 1720

Nőtlen ur

az összes házi teendők ellátására (konyha és szobában) megbízható, jól főzni tudó szakácsnét vagy gazdasszonyt keres havi 30 korona fizetés és teljes ellátás mellett. A hely lehetőleg azonnal elfoglalható. Ajánlatok: Állami iskolai igazgató Zaránd, Arad megye címre küldendők. Megfelelőnek utiköltséget megtérítem. 1732

Jég,

kristály tiszta. Kapható havi bérletben naponta házhoz szállítva. Petőfi-utca 7/a. Telefon 199. szám. 1631

Pankotán

az ugynevezett „Bokréta” hegyen egy 3 holdas szőlő 11.000 tőkével beültetve, 110 cm. távolságu ültetéssel, mely az idén a második termést adja a legerősebb állapotban, jó karókkal, eladó. Bővebbet levélben megkereséssel J. H. jelige alatt, Pankota, posterestante. 1713

Három szobás

földszinti utcai lakás mellékhelyiségeivel május hó 1-től kiadó. Teleky-utca 10. szám. 1755

Veszek könyvtarakat

és hangjegyeket. Minden újdonság raktáron. Antiquar könyvek. Könyvtarak berendezése. Nyomatványok elkészítése. A „M-kvtár” és „Univ. Bibliothek” összes számai raktáron. Kölcsonkönyvtár. Kerpel Izsó könyv- és papirkereskedése, Aradon. 212

383—1908. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíró 1908. V. 627/2. számú végzése által Szántó Cornél aradi lakos végrehajtató javára, Blum Györgyné aradi lakos ellen 60 kor. 36 fillér tőke és járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag le- és felülfoglalt és 735 koronára becsült butorok és egyebekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Ezen árverés Hajdu János 600 kor. követelése és járul. erejéig is meg fog tartatni.

Mely árverésnek a helyszínén, vagyis Aradon Deák Ferenc-utca 9. szám alatt leendő eszközzésére 1908. évi április hó 28-ik napjának d. u. 4 órája határidőül kitűztik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivataknak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kiízetendő.

Kelt Aradon, 1908. évi április hó 13-ik napján.

Györfly Arnold,

1752

bírósági végrehajtó.

Költözők figyelmébe.

Villanyvilágítás, villanycsengő berendezés és javításokat, petroleum lámpák átalakítását gáz és villanyra legolcsóbban, szakember végzem.

Luszterek gáz és villanyra, gyári árban eladók, továbbá Auer égők, izzólámpák, gyöngyrojtok és üveg felszerelések. 1485

Diamant Ferencz,

Atzél Péter-utca 2., színház főbejáratával szemben (Bohus-udvarban.) 242. és 387 - 1908. végr. sz.

Árverési hirdetmény.

Közhírré tétetik, hogy az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében a budapesti kir. törvényszék 1908. — 1905. 4020. Sp. II. 161712. számú elrendelő és az aradi kir. járásbírósnak 1908. V. 494. és 810/1 számú kiküldő végzése folytán Reinhardt Fülöp jelentkezésére és Grill Károly bpesti. Deutsch Izidor végrehajtók javára Vljakovits Dusán aradi lakos ellen 350 kor. és 120 kor. 80 fill. és 220 kor. tőke és jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag le- és felülfoglalt 310, 160 koronára becsült szoba butor és egyebekből álló ingók a még fizetetlen összeg kielégítésére a helyszínén, vagyis Aradon, Weselényi utca 22-sz. alatt 1908. évi április hó 25 napjának d. u. 5 órájára kitűzött nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingókat mások is le és felülfoglalták, és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. év LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

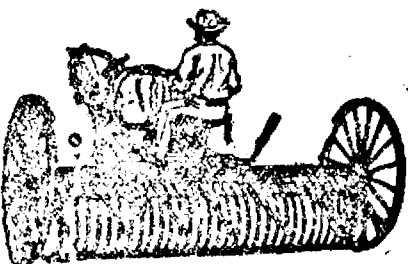
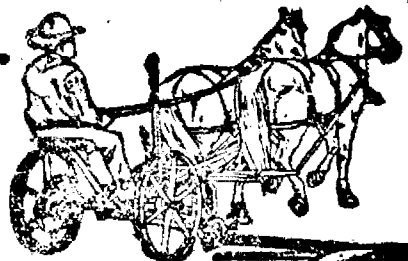
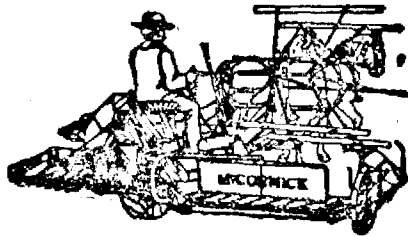
Kelt Aradon, 1908. évi április hó 10. napján.

Najmányi B-la,
bír. végrehajtó.

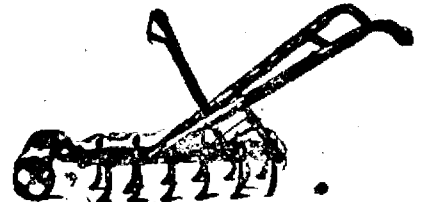
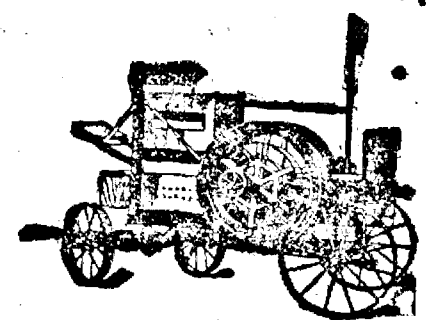
1757

Mc Cormick

amerikai aratógép-gyár

igazgatósága és főraktára: e
Budapest, V., Alkotmány-utca 12.
Knecht E. John igazgató.
Mc Cormick kéveköto-arató-
gépei és marokrakó-arató-
gépei a magyar viszonyoknak
megfelelően külön lesznek gyártva.
Es nem tres fraxis, hanem tény!

Vezérképviselők Kovács Soma és Társa urak Aradon. 5986

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Csak, akkor valódi ha mindegyik doboz Mollnak védjegyét és aláírását tünteti fel.

A MOLL A. féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása legmakacsabb gyomorbajok, testi bántalmak, gyomorgörccs és gyomorhév, rögzült székrekedés, máj bántalmak, vertiginus, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen a jeles házi szer, mely évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. — Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 2 korona. — Hamisítások törvényileg fenyttenek.

MOLL-FÉLE BORSZESZ

csak akkor valódi ha

mindégyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel és „A MOLL” feliratú ónozával elzárt van. A Moll-féle borszesz no- vezetősen mint fájdalomcsillapító bedörzsölési ezer, köszvény, csusz és a meghülés egyéb következményeinél legismertesebb nepszer. — Egy ónozott eredeti üveg ára 1 kor. 90 fill.

MOLL-féle gyermekszappan.

Legtöbbször, egészen új rendszer szerint előállított gyermek és hölgy szappan gyermek és felnőttek okosru bőrápolása. Egy darab ára 40 fill. 5 darab kor. 1-80 fill. Minden darab gyermekszappan a MOLL-védjeggyel van ellátva. — Főszékhely: MOLL A. gyógyszerész, os. és kir. udvari szállító által. Bécs, I., Tuchlauben 9. sz. 5941

Viéeki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesítettek. A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni. Aradon kapható: FÖLDEN KELEMEN és HAJÓS ARPAD gyógyszerzertaraiban.

BUZIASI PHÖNIX-ÁSVANYVIZ

Vese- és hólyagbajoknál minden vizet felülmul.

Kellemes, kissé savanykás ízű, vassmentes, szénsavdus,

rendkívül üdítő asztali viz.

Orvosilag ajánlva. 5881. Orvosilag ajánlva.

(Vegyógymódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemé-
dence idült hurutjainál, húgykö- és tővönkepződésnél, a lég-
utak és a kiválasztószervek hurutos bántalmánál kitűnő hatá-
sunak bizonyult. — Prospektet kívánatra küld a forráskezelőség.)

Muschong buziasí gyógyfürdő igazgatósága Buziasfürdőn.